ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! — 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 204 (11189) | 1966 оной августын 30, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Таряагаа түргөөр хурааха арга

…Мухар-Шэбэрэй таряашад …аа XXIII съездын болон …ЦК-гай майн Пленумэй …буринуудые халуун анха… угтаһан байгаа. Тии…хань һэм. Оронойнгоо ху…ные хүгжөөхын тулада …й шухала асуудалнуудые …э ха юм.

…түүхэтэ документнүүдтэй … байхадаа, аймагайм… коммунистнууд, комсомол… совхозуудай ажалшад бо…хознигууд, хүдөө ажахын …лтэд эдлэжэ байһан газа… гектар бүхэнние ашагтай…глэжэ арга боломжонуу…рүүлэн, тэрэнээ үрэжэл … болгожо, таряан ажалай … ажалай продуктнуудые …үлхын тулада тэмсэнэ.

… XXIII съездһээ урид, … хойшонхи үедэ колхоз, …удта социалис мүрысөөн … дэлгэрһэн байгаа. Тии…артиингаа хараалһан прог… бодото дээрэнь бэелүүлхэ, …ажахыгаа хүгжөөхэ талаар … зорилгонуудые табиһан

… зорилгоёо бэелүүлхын ту…лхоз, совхозуудай партий…низацинууд ехэхэн хүдэл…буулба. Таряан ажал хүг… хэрэгтэ ажал хүдэлмэри … эмхидхэгдэдэг болоҗо, …на бригадануудта ажахын … нэбтэрүүлэгдэһэн байгаа. …ригадануудта газар таряа…гдадаг, транспорт болон … үгтэдэг. Манай аймаг до… тракторна бригада ажа…оосондо оруулагданхай. … бригадануудта кукуруза …, хартаабха болон саха… свёкло тариха, овощ ур… саг үргэлжэдөө худалдэг …оруулагдаһан звенонууд …гэдэ. Эдэ үдэрнүүдтэ лу…удай тракторна бригада… эмхидхэгдэхээр хүдэлмэри …гдажа байна.

… бүхы хэмжээнүүд таряа… зүбөөр элдүүрилхэ хэрэгтэ … удха шанартай. Газарнай … боложо байна ха юм. Тии…лдэг газараа һайнаар хэ… гэһэн зорилго табинабди. …амнай управлениин мэргэ… колхоз, совхозуудай хү…рилэгшэд болон мэргэжэл… хамта севооборудуудай … научна үндэһөөр эрхил… тулада хүдэлмэри ябуулна. …», «Заганский колхозуу… «Эрдэм» совхозой тракторна …нууд севооборудой схемэ… шөөнээр зохёожо, үнгэр…абарай тарилгые агротехни… түсэбэй ёһоор эрхилһэн. Ха… тарилга богони болзорто … шанартайгаар үнгэргэгдэһэн, … 30 мянга 700 гектарта ороо…таряа, сэбэр паар болон намар …ан газар дээрэ, шэнэ газар …рилэгдэжэ таригдаһан бай… Тадна 45400 гектар ороохо … сортовой үрэһөөр, хэрэһэ… нарин рядтайгаар тариг… юм. Энэ жэлэй ургасада …0 тонно наг шэбхэ, 2 мянга … тонно минеральна үтэг… оруулагдаа. Аймаг дотор… 10 мянган гектар таряалан … самолёдоор хоро сасагда…буртаг үбһэниинь үгы хэгдээ. … хүдэлмэри ябуулхада аша…ьше байба. Үнгэрһэн хабар, … зунай эхин һарануудта бороо … багатай, шииг нойтогүй бай…, ороохо таряа һайнаар ур…най. Манай Мухар-Шэбэрэй …ай колхоз, совхозуудай та…н дээрэ энэ жэлдэ ороохо …най, мүн хүдөө ажахын бу… ургамалнуудай баян ургаса …аар хараалагдана.

…гэбэшье, урда жэлэйхитэй …хада, ороохо таряа, куку…, сабшалангай үбһэ нилээд …отожо хураагдаба. Тиигэжэ … жэлдэ үбһэ хураалгын ху…эри, таряа хураалга 10—15 …өөр хожомдоо бишүү. Энэмнай …, совхозуудта ажалыень ни… хүндэ болгоно.

Аймагаймнай партийна коми…, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ …ет, үйлэдбэриин управлени … шахардуу сагай болоод бай…, ажахы бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэй, комбайнёрнуудтай, тракторна бригадирнуудтай, партийна организацинуудай секретарьнартай зүбшэжэ, таряа хураалгые богони болзор дотор, һайн шанартайгаар дүүргэхэ тухай хэлсэжэ байна. Иимэ хөөрэлдөөн «Коммунизм» колхозой Социалис Ажалай Герой Пантелеймон Петрович Челночковой хүтэлбэрилдэг бригадын стан дээрэ болоһон байгаа. «Коммунизм» колхозой правлени, партийна организаци энэ жэлдэ таряа хураалгаяа поточно аргаар эмхидхэхэ, хураалгын техникэ зэмсэгые комплексноор, бүтээсэтэйгээр ашаглаха гэһэн түсэб табинхай.

Мүнөө колхоз, совхозуудта техникэ олон. Тиимын тулада хураалгые поточно болон комплексно аргаар эмхидхэхэ арга боломжо байна. Энээндэ ямар хүдэлмэри орохоб гэбэл: **нэгэдэхеэр,** таряа хадалга, баалнуудые суглуулан сохилго, һолоомо суглуулга болон һүрилэлгэ, намарай паар хахалалга. **Хоёрдохёор,** комбайнаар сэхэ хураалга, һолоомо хураалга болон һүрилэлгэ, намарай паар хахалалга ороно.

«Коммунизм» колхозой мэргэжэлтэд тракторна бригадын бригадирнуудтай хамта полинуудаа шалгажа үзөөд, хаана ямар участогта амяарлан хадалга хэгдэхэб, хаана комбайнаар сэхэ хураалга хэгдэхэб—эдэ асуудалнуудые тодорхойлжо, ажалайнгаа түсэб табяад, хураалгада хэрэгтэй болохо техникэ зэмсэгүүдые ээдтэнь даалгажа үгэнхэй. Тракторна бригадын бригадирнууд полинуудай түхэлые харуулһан картануудые зохёогоо. Тиигээд жатконуудта, комбайнуудта, һолоомо һүрилдэг агрегадуудта, намарай паар хахалха звенонуудта маршрут зохёогоо. Иимэ тодорхой хүдэлмэри бригадын тоогууд бүхэндэ хүргэгдэжэ, ороохо таряа сэбэрлэхэ, үрэһэ хүрэнгэ бэлдэхэ, гүрэндэ таряа ябуулха тухай зүбшэгдэһэн байха юм.

Энээнтэй хамта урда жэлнүүдэйнгээ алдуунуудые хараада абанабди. Нёдондо таряа хадалга хураалга хоёрой хоорондо 3—5 үдэрэй забһар таргагдадаг байгаа. Энээниие мүнөө жэлдэ дабтахагүйн түлөө механизаторнууд анхаралдаа абанхай.

Таряа хураалгын зэр зэмсэгүүдые бүтээсэтэйгээр ашаглахын тулада колхозууд тэрэнээ һайнаар заһабарилжа абаһан, хураалгын эхилхэһээ урид бэлэн болгоһон байна. Мүнөө жэлдэ трактор, комбайнууд, автомашинанууд хоёр болон нэгэ хахад халаанда ажаллаха юм. Механизаторнуудта техническэ туһаламжа хүргэхэ мастернууд томилогдонхой. Таряалан дээрэ загуунууд гаргагдана, хураалгада бэлдэгдэнэ, механизаторнуудые материальна талаарнь урмашуулхын тулада хэмжээн хараалагдаа.

Колхоз, совхозуудай партийна организацинуудта партийна суглаанууд зарлагдажа, таряа хураалга болон гүрэндэ тушаалгые эмхитэйгээр ябуулха гэһэн асуудал коммунистнууд зүбшэн хэлсээ. Механизаторнуудай суглаануудта социалис уялганууд абтажа, мүрысөөнэй гурим баталагдаа. механизаторнуудые урмашуулха тухай хэмжээнүүд хараалагдаа. Жэшээлхэдэ «Искра» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Иванов, парткомой секретарь нүхэр Петров) 5250 гектар ороохо таряа 10 хүдэлмэриин үдэрэй туршада хадагдажа, 15—17 үдэр соо суглуулан сохигдохоор хараалагдана. Энэ колхоздо ургаса һайн. Тиимэһээ механизаторнууд ороохо таряагаа шанартайгаар хураажа, гүрэндэ таряа тушаалгые һайнаар эмхидхэхэ, жэлэйнгээ түсэбые хоёр дахин дүүргэхэ гү, али хамта 36 мянган центнер таряа худалдахаар түсэблэнхэй. Механизаторнуудай техникэеэ бүтээсэтэйгээр ашаглахынь тулада колхозой правлени, партийна комитет бүхы хэмжээнүүдые хараалаа. Мүнөө энэ ажахыда түрүүшүүл шалгаржа байна. Түрүүшын үдэртэ комбайнёрнууд Николай Емельянович Киреев, Николай Леонович Митрофанов гэгшэд ЖНК-6 жаткаар 101 гектар шэнээсэ хадаһан байна. Колхозой механизаторнууд, эндэхи ажалшад социалис мүрысөөндэ түрүүлэн гаража, хураалгаяа богони болзорто эмхидхэбэл, һолоомоёо һүрилжэ абаад, намарай паар хахалалгые дүүргэһэн байбал, 42 шагналда хүртэхэ байна. Тэдэнэй тоодо түрүү ажалшад ВДНХ-да путевконуудые абаха, холодильнигууд болон телевизор, мүн бусад үнэтэ шагналда хүртэхэ юм.

Ондоошье ажахынуудта мүн ехэ уялганууд абтанхай. Мүнөө жэлдэ «Эрдэм» совхоз 40 мянган центнер таряа, Суулгын совхоз—36 мянган, «Заганский» колхоз—30 мянган, «Родина», «Забайкалец» «Коммунизм» колхозууд 25—25 мянган центнер таряа гүрэндөө тушааха юм. Хамта дээрэ аймагаймнай колхоз, совхозууд 191 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха түсэбэй орондо, 246—250 мянган центнер гүрэнэй амбаарта оруулхаар уялга абаба. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ аргатайбди.

Ажахы бүхэндэ поточно арга нэбтэрүүлэгдэхын тулада ороохо таряа хадалгада 139 агрегат, баалнуудые суглуулан сохилгодо 144 комбайн, сэхэ хураалгада 187 комбайн ажаллаха. Тиигэжэ хүдэлмэриин 15—20 хоногой туршада бүхы ороохо таряанай ургаса хураагдажа дүүргэгдэхэ. Һолоомо суглуулха, һүрилхэ хүдэлмэридэ 135 трактор, 85 волокуша, мүн үбһэ һүрилдэг машина ажаллаха. Хамта дээрээ 522 мянган центнер һолоомон сомогдожо абтаха.

Намарай паар хахалалгада 167 трактор, тэрэ тоодо 104 трактор һүниин халаанда хүдэлгэгдэхэ юм. Аймаг доторнай бүхыдөө 25517 гектар газар намарай паар болгогдохо. Энээнтэй хамта, таряаландаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулхабди. Мүнөө тиимэ үтэгжүүлгэ хоморшог байна. Республикын Хүдөө ажахын министерство, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэл анхаралаа табилсажа, намар хахалха газарые үтэгжүүлхын тулада минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр хангаха бээз гэжэ найдагдана.

Иимэ зорилгонуудые табяад байхадаа, КПСС-эй районно комитет эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха болоно. Ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар, агитаторнууд, ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ уялгатай. Тиигэбэшье нёдондо зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулха гэһэн түсэб уялгануудые абаад, тэрэнээ һайнаар бэелүүлжэ шадаагүй һэн. Иимэ байдал мүнөө жэлдэ байха ёһогүй. Мүнөөмнай колхоз, совхозууд техникэ зэмсэгээр баян болонхой.

Ажахынууд бүхэндэ поточно арга үргэнөөр хэрэглэхын тулада колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд, агрономууд, инженернүүд механизаторнуудта анхарал хандуулжа, ажалдань зохихо байра байдал түхеэрхэ шухала. Тиихэдэ үшөө ямар юумэн анхаралда абтахаб гэбэл, полинуудые хадалгада бэлдэхэ, транспортнуудые хүсэдөөр табиха, техническэ туһаламжа саг болзортонь хүргэгдэхэ бологдоно. Эдэ асуудалнууд түргэн зуураар шиидхэгдээ бэлэй.

КПСС-эй районно комитет колхоз, совхозуудай партийна организацинуудта туһалжа, таряа хураалгын үедэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень, политическэ хүдэлмэри ябуулхыень партийна, советскэ эдэбхитэдэй дундаһаа политэмхидхэгшэдые ажахынуудта ябуулаа.

Поточно арга нэбтэрүүлжэ, бүхы хураалгын хүдэлмэрие һайнаар эрхилхын тулада манай аймаг дотор тусгаар штаб бии болгогдонхой. Тэрэнние үйлэдбэриин управлениин начальник толгойлжо байна. Энэ штабта «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй аймагай отделениин, автотранспортын, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түлөөлэгшэд оронхой.

Тракторна бригадануудта 29 партийна болон партийна комсомольско бүлэгүүд ажаллана. Таряа хураалгые һайнаар эмхидхэхын тула бригадануудта, тоогууд дээрэ, мүн складуудта арадай хинагшадай 118 шалгалтын постнууд бии болгогдоо. Аймагай арадай хиналтын комитет милициин таһагтай, «комсомольско прожектортой» хамта автотранспортнуудые зүбөөр хэрэглэхыень шалгаха дүрбэн дозор бүридхөө. Энээнтэй хамта механизаторнуудай дунда культурна, медицинскэ хүдэлмэри болон худалдаа наймаа эмхидхэгдэхэ, тусхай агитбригаданууд, автолавка эмхидхэгдээ. Нүүдэл кино, амбулатори ажаллаха.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет, Бүхэсоюзна профессиональна союзуудай центральна комитет бүхы колхознигуудай, совхозуудай ажалшадай, хүдөө ажахын предприяти болон организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй үүсхэлые дэмжэжэ, орон тороо Бүхэсоюзна социалис мүрысөө үүсхэхэ гэһэн байгаа. Аймагаймнай комбайнернууд, трактористнууд бүхы таряашад энэ тоолыень халуунаар дэмжэжэ, хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, тиигэжэ КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлэлсэхэ гэһэн зоригтой.

Н. МАЛЫГИН,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь.

Д. ДАМБАЕВАЙ ЗУРАГ.

Нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаба

Арадай хэрэглэмжын эд товар үйлэдбэрилхэ талаар долоон жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө, нютагай промышленностие хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнгаа түлөө нютагай промышленностиин олон хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, партийна, соведүүдэй ба профсоюзай эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной августын 26-най Указаар СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа.

Тэрэ тоодо **Буряадай АССР-һээ:**

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Молонова Цырен-Жигмит Ринчиновна—Хяагтадахи ээрэлгын-трикотажна фабрикын эсхэлэгшэ.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Титов Никонор Семенович — Улаан-Үдэ хотын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ металл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой слесарь-инструментальщик.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Васильев Дмитрий Петрович — Хяагтын аймагай Дзержинскын нэрэмжэтэ арһанай заводой хүдэлмэрилэгшэ.

Прозоров Георгий Прокопьевич—Коммунально-ажаһуудалай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ.

Траконовский Михаил Дмитриевич—Хяагтадахи ээрэлгын-трикотажна фабрикын тодхон хабсаргагшадай бригадир.

Ширапов Еши-Доржи Гармаевич — Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министрэй орлогшо.

Хуриганова Анастасия Николаевна—Улаан-Үдын оёдолой фабрикын оёдолшон-мотористка.

«ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Золотарев Георгий Данилович—Улаан-Үдын сабхи оёдог, һээы дарадаг фабрикын слесарь.

Первушина Акулина Филипповна—Улаан-Үдын оёдолой фабрикын оёдолшон-мотористка.

Цыремпилов Цыден Гомбоевич—Хяагтын аймагай Дзержинскын нэрэмжэтэ арһанай заводой хүдэлмэрилэгшэ.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Бальжинова Дулма Цыденовна—Галуута-нуурай оёдолой фабрикын оёдолшон-мотористка.

Васильева Галина Прохоровна—Улаан-Үдэ хотын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ металл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой мастер.

Фролова Анастасия Васильевна—Хяагтадахи ээрэлгын-трикотажна фабрикын хүдэлмэрилэгшэ.

ОЛОХОН МЯНГА ҺҮРИЛЭГДӨӨ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ сэлмэг байжа, наран шангаар шараа. Хаа хаанагүй, совхозоймнай сабшалан дээгүүр эршэтэ ажал улам үргэдэжэ, шарганууд дээгүүр һүрилэгдэһэн үбһэнэй тоо олошорно. Энээншье гайхалгүй, юундэб гэхэдэ, манай Хүрбын совхозой бүхы хүдэлмэришэд ниитынгээ малда 28—30 мянган центнер үбһэ бэлдэхын тулада, хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Энэ эршэтэ ажалайнь үрэ тобойжо харагдана.

Августын 20-ной мэдээгээр совхозной 14.385 центнер һүрилэгдэһэн үбһэтэй болоо. Бүхы звенонуудһай үбһэеэ шарга дээрэ һүрилнэ. Энэнь ажахыда ехэ мүнгэ алмажа үгэхэ байна.

Мүнөө жэлдэ Хүрбэдэ яһала ногоон ургаа юм. Гектар бүхэнһөө 7 центнер үбһэн сабшагдажа абтагдаад байна. Зарим газарнуудһаа бүришье дээшээ болоо ааб даа.

Отделенинүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хасууртайнхид (отделениие эрхилэгшэ нүхэр Литвиненко, партийна организациин секретарь нүхэр Бурдуковский) түрүүлһэн зандаа. Эндэхид һаянай мэдээгээр 5 115 центнер һүрилэгдэһэн үбһэтэй.

Һүүлэй үедэ совхозой хоёрдохи отделениин хүдэлмэришэд (эрхилэгшэнь нүхэр Дамбаев) үбһэ хураалгынгаа ажал нилээд шангадхажа, 6 600 центнер үбһэтэй болоо. Гурбадахи отделениинхид (эрхилэгшэнь нүхэр Дондоков) 4 400 центнертэ хүргэбэ. Совхозой дирекци, партком болон рабочкомой дамжуулгын туг һүүлэй арбан хоногой ажалай дүнгөөр Хасууртайн отделенидэ үгтэһэн байха юм.

Совхоз доторнай звенонуудай хоорондын мүрысөөнэй дүн гаргагдаа. Августын 5-һаа 15 болотор нэгэдэхи отделениин Владимир Паршаковай хүтэлбэрилдэг звеногойхид 840 центнер үбһэ һүрилһэн байха юм. Тус звено 20 хүнһөө бүридэнэ. Тиимэһээ арбан хоног соо хүнэй 42 центнер үбһэ бэлдэһэн болоно. Эндэ совхозой нэгэдэхи шан болон «Түрүү үбһэшэдэй звено» гэһэн Улаан туг һая барюулагдаа. Хоёрдохи һуурида 2-дохи отделениин Доржо Ракшаевай хүтэлбэрилдэг үбһэшэнэй звено гараһан байна.

Нүхэр Ракшаев мүнөө жэлдэ 3.660 центнер үбһэ бэлдэхэ түсэбтэй юм. Августын 20-до 1.720 центнер һүрилэгдэбэ. Дунда зэргээр 1 гектарһаа 7,8 центнер үбһэн абтаа. Нүхэр Ракшаев үнгэрһэн хабар даалгагдаһан газараа яһала һайнаар уһалаа юм.

Тиихэдэ нэгэдэхи отделениин Филимон Солдатовай звено һайн үрэ дүн туйлана. Звеногойхид 1.600 центнер үбһэтэй болонхой.

Гурбадахи отделениин Цыденжап Норжимаевай звено Шабарта гэжэ газарта үбһэ бэлдэнэ. Тус звено 1.436 центнер үбһэтэй. Совхоз үбһэ бэлдэлгэ үргэлжэлһөөр. Мүнөө үень совхоз дотор 1.160 тонно силос дарагдаад байна.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
Хүрбын совхозой парткомой секретарь.

Хори.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Л. А. БЕССОНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Баргажанай электростанци [illegible] ашаглалгада оруулхадаа үйлэдбэриин эрхим һайн бүтээсэ туйлаһанайнь түлөө Баргажанай электростанциин инженер-электрик нүхэр Бессонов Лев Андреевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **Д. РАДНАЕВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Л. САБУРОВ.**

Улаан-Үдэ,
Соведүүдэй байшан,
1966 оной августын 27.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой кукурузашан Д. Ж. Жанаевай даадаг звеногойхид кукурузынгаа эхэнхи хубиие хураажа абанхай. Энэ ургамалаар 1600 гаран тонно силос дарагдаа.

Зураг дээрэ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ж. Жанаевай звеногойхид ургасаяа хураажа байна.

Т. ГАРМАЕВАЙ фото.

МОСКВАҺАА

Ороной таряалан дээрэ

Августын 25-най байдалаар орон дотор ороохото болон ороохото-бобово ургамалнуудай (кукурузагүйгөөр) 92 миллион 275 мянган гектар — тэдэнэй тарилгын талмайн 78 процентынь хадагдаа гэжэ СССР-эй ЦСУ мэдээсэнэ.

Нилээд ехэ талмайн — 9 миллион үлүүтэй гектарай (плантацинуудай 42 процент) кукуруза хураагдаа.

Намарай тарилгын талмай үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. 11 миллион гектарта (түсэбэй 27 процент) шэниисэ, хара таряан болон ешмээн таригдаа.

(ТАСС).

Л. И. Брежнев Н. В. Подгорный хоёр Киевһээ мордобо

КИЕВ, августын 27. (ТАСС). Мүнөөдэр КПСС-эй ЦК-гай генеральна секретарь Л. И. Брежнев СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный хоёр Киевһээ мордобо.

Бориспольско аэродром дээрэ Л. И. Брежнев Н. В. Подгорный хоёрые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. В. Щербицкий, УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко болон бусад үдэшэһэн байна.

Киевтэ байхадаа Л. И. Брежнев Н. В. Подгорный хоёр шубуун ажал тушаа болохоёо байгаа уласхоорондын XIII конгресстэ зорюулагдаһан шубуун ажалай уласхоорондын выставкэдэ ошоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ япон делегацитай уулзалга болобо

Августын 27-до Кремлиин Свердловск зал соо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо К. Ф. Ильяшенко Хабаровскда хоёрдохёо болоһон уулзалгада хабаадаһан япон делегацитай уулзаба. Делегациин составта Японой бүхы районуудай нииты элдэб организацинуудай 250 гаран түлөөлэгшэнэр оролсоно.

Сэрэгэй хамтын һуралсал

БЕРЛИН, августын 27. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, августын 23-һаа 27 хүрэтэр Германиин Демократическа Республикын хойто зүгтэ тус республикын Арадай национальна армиин болон Советскэ Армиин частьнуудай хамтын һуралсал болоо. Хоёр армиин сэрэгшэ дээдэ зэргын дайшалхы бэлэдхэлэй, буу зэбсэгэй талаар аха дүүтэй нягта барисаатай байһанаа харуулаа.

ГДР-эй Национальна оборонын министр, армиин генерал Г. Гофман һуралсалда байлсаа.

Советскэ Союзай бэлэг

КОНАКРИ, августын 27. (ТАСС). Совет посольство олон советскэ номуудые Гвинейдэ бэлэг болгон дамжуулан үгөө. Учебнигүүд, научно-популярна, экономическа болон политическэ литература тэдэ номуудай дунда бии. Эдэ номууд библиотекэнүүдтэ, Гвинейн һургуулинуудта, колледжнүүдтэ болон политехническэ институдта зорюулагдана.

„КОСМОС-128" НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

1966 оной августын 27-до Советскэ Союз дотор «Космос-128» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон табигданхай.

Тэрэнэй эрьесын эхин үень 90 минута; газарһаа эгээн холонь (апогей) 364 километр; эгээн дүтэ зайнь (перигей) 212 километр; һөөлжүү замынь — 65 градус.

Мэдэгмаа Балданова гансашье Чисаанынгаа совхоздо бэшэ, мүн Хоринн аймаг соо бэрхэ хонишон гэжэ алдар суутай. Жэл бүри ажалай эрхим амжалта туйладаг. Үнгэрэгшэ жэл хонин бүриһөө 4 килограмм 600 грамм ноохо хайшалжа, 100 хонин бүриһөө 90 хурьга абажа түлжүүлһэн. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) түрүү хонишон М. Балданова үрэжүүлэгдэхэ хонидые илгаха гүрим тухай хөөрэжэ байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

УҺАЛҺАНАЙНЬ АШЫЕ ХАРЫТ!

ҺАЯ ҮҮР сайнхай, сабшалан нуга дээгүүр манан тамарна. Эндэ тэндэһээ хажуур хурсадаха абяан хан-хан гээд соностоно. Хажуурай хурса эридэ үдхэн тунга ногооной шэрд-шэрд тайрагдаха абяан дуулдана.

— Эй, юундэ нэгэн дороо обоородонобта? Урагшаа ябагты,— гэжэ хэншьеб бэшэндээ хандана.

— Ехээр бү һагдагана, мэнэл хүсэжэ ошохобди, хүлөө гамнаарай, — гээд басагадай нэгэн харюусана. — Мүршни ямар нарихан юм? Тингээд лэ нэгэ бага уридтаа байнаш. Мүрөө үргэнөөр аба...

Наранай өөдөө болохо бүри маһан таража, холо хараатай болоно. Шүүдэрэй татаһан үдхэн ногоон соогуур хажууршад урматай хүсэтэйгөөр сабшаһаар, урагшаал дабшанад. Сэхээр холо ошоһон мүрнүүдэй зүүн захада һая сабшагдаһан ногоон хоншуу татан анхилна.

Үглөөгүүр агаар арюун, сэбэрхэн, ажаллахада хүнгэхэн. Хойно хойноһоо һубарилдаашадые дахуулан, Бадма Таханов хажуураа далайна. Хойноһоонь Валера Намсараев, Дарима Бунаева болон бусад. Эдэнэр Жэмһэгэй дунда һургуулиин һурагшад гээшэ. Луговод Сырен Доржиевич Гомбоев өөрөө звеное даагаад ажаллана.

— Бэрхэл үхибүүд даа, — гэнэ тэдэнэр тухай звеньевой. — Шүдхэрнүүдшни ажаллахадаа эрхим, хододоо хүхюутэй зугаатай.

Тэдэнэрые дахалдан, Мэдэгмаа Ламинова. Бадма Сыренова, Сэдэб Хуриганова, Ешэ Гомбоева сабшанад. Баран гэрэйнгээ хүдэлмэри түргэн хээд, хэнһээшье хойнотон хожомдонгүй сабшалан дээрэ ерэдэг. Сабшахадаашье, үбһэ һэлихэ, татахадаашье, тармаха, бухаллахадаашье шадамар. оролдосотойнууд.

Энэ звеньевой өөрөө сабшажа абана. Хүрибтэр бэень хүлһэн болонхой. Зургаан һөөм хажуураа далайхадань, гарайнь балсан, шүрбэһэн эршэтэйгээр монсогойрно. Һабхаг далан үлөөнгүй, нэгэ жэгдээр сабшажал, сабшажал ябана.

Наранша үндыжэ өөдөө һолжорбо. Ногооной шүүдэр хатаад, хажуур үлүүсэ ханхинана... Хүнүүд сабшахаа болёод, байра тээшээ гэшхэлбэд. Сырен Доржиевич сажан баринхай, сабшаһан газар хэмжэнэ.

Үдын хоолой һүүлээр звеногой гэшүүд үбһэ тармаха, бухаллахаа, һурилхөө гарабад. Шагдар Батлаев гурбан ута шүдэтэй асаа бэряад. сомоогой һуури тодхоно. Багахан хүбүүд моридоо эмээллэжэ бухал зөөхэдөө, «һы-лөө, һылөө» гэлдэн, солбон түргэнөөр гүйлгэлдэбэд.

Бухал асархатайнь адли Шагдар нэгэ-хоёр асалаад, сомоо дээрээ хаяна. Хүлһэнэй адхаржа, нюдыень хордохоохо, ама рууһь дабһатайгаар орохыеньшье анжарааргүй мэтэ соможол, соможол байна.

НЭГЭ ҮДЭР Гомбоевой звено 30—90 центнерэй гурбан сомоо табяа. Үдэшэ орой болоходо, Сырен Доржиевич сомоогоо нюруулхаяа гарана. Үглөө болотор орхижо болохогүй хаям. Хура бороошье орожо магад. Шагдарай асалжа үгэһэн үбһые тармуур дээрэ шадамараар абаад, ехэ нягтаар, өөдэнь нарин болгон табижа толгойлно. Час үнгэрхэдэ, тэгшэхэн талмай дээрэ гурбан томо һүри тобхойлдобо.

Мүнөө Гомбоевой звено 160 гектар сабшаад, гектар бүриһөө дунда зэргээр 11 центнер һайн шанартай, хура бороодо ороогүй үбһэ хуряагаа.

Саяанай совхозой Охор-Шэбэрэй отделениие эрхилэгшэ Пурба Матуев иигэжэ хөөрэнэ:

— Хоёр-гурбан жэлэй саана энэ сабшалан дээрэһээ 8 центнерһээ дээшэ бэшэ үбһэ абагша һэмди. Сырен Доржиевичай луговод боложо ороһонһоо хойшо сабшаламнай эрид һайжараа. Энэ сабшаһан газарнай бутатай, һөөг бургааһатай. Харин эгээн һайн участогуудтаа һаяар орохомнай. Горитойхон шэбхэ гаргаһан, уһалагдаһан газарһаа 20—25 центнер үбһэ абахаар хараалагдана. Дундуурлан хэлэбэл, 350 гектарай га бүриин 15 цетнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряахабди...

1964 оной эхинһээ Сырен Доржиевич Гомбоев луговодоор ажаллана. Түрүүшын жэл 100 гектар сабшалантай байжа, 25 гектартань ·наг шэбхэ гаргажа тараагаад. хэдэ дахин уһалһан юм.

Һайнаар үрэжүүлһэн, олон дахин уһалһан талмайһаа гектарай дунда зэргээр 30 центнер үбһэ хуряаһан. Сабшалангайнгаа бүхы талмайһаа гектарай 19 центнер ургаса абаа һэн.

Тэрэ жэлэй ноябрь һарада республикын сабшалан һайжаруулагшадай суглаанда хабаадажа, РСФСР-эй хүдөө ажахын социалис мүрысөөнэй ударнигай нэрэ зэргэдэ, значогто хүртөө һэн.

ТЭНДЭҺЭЭ омог дорюун хүхюун баяртай гэртээ харижа ерээд, 1965 оной хабар болотор сабшалан дээрээ 2 600 тонно шэбхэ гаргаа. Наг шэбхэ нуга сабшалан дээрээ зөөхэдөө машина оройдоошье эридэггүй, звеногойнгоо гэшүүдтэй. гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэй хамта морёор гаргадаг байгаа.

Нуга больдоруутай болдогтой 60 гектар сабшалан хүндэ борнойгоор борнойлоод, тэрэнэй 40 гектарта ногоо таряа. Мүнөө тэрэнь эгээн һайн участогуудайнь нэгэн болоно. Ногооной үндэр ургаса абахын тула ганса үтэгжүүлгээр юумэ бирахагүйш. Тиимэһээ добуун газарые луговод гурба дахин ундалуулдаг. Охор-Шэбэртэ багахан горхондо хаалта хэжэ, уһыень һубагуудаар урадхуулан, аяар 100 га сабшалан ундалуулна.

Июнь, июль һаранuудта би тэрэнэй ажаллажа байһан газарта хэдэн дахин ошооб. Харһан горхоной, Эрхүү мүрэнэй эрьедэ уһа бэлүүрдэдэг «НДБ-60» түхэлэй шэнэ станциин мотоор та-
һалгаряагүйгөөр хүнхинэжэ,
түмэр хоолойнуудаар тү
ябуулжал байгаа.

Үшөө тэрэ үедэ сабшалан
хүнжэлөөр жэгдэ нэмэрэтэй
жыжэ харагдаа бэлэй. Юуб
дэ, сабшалан мүнөө уһаар д
дажа, ногоонойнь узуур ха
һаа нугаралдан хитархаа б
хаям.

Сырен Доржиевич хүрзэ
жа, хуушан һубагуудые сэ
жэ, уһаа хайшань залахада
бэ гэжэ хаража, хэрэгтэй
тань түмэр хоолойнуудаа
жа табидаг юм.

ГОМБОЕВТОЙ хамта с
циин машинистнар Даш
ма Гыргенов ажаллана.
үндэр томо, шамбай шин
шадалтай механизатор, ажа
дэлмэридөө абьяас ехэтэй х

— Шэнэ станци оройдоо
хоолойтой байгаа, үшөө 17
мэжэ олообди. Тэдэнь 260
ута болоо,— гэжэ Сырен
жиевич хөөрэнэ. — Ху
станциин 47 хоолой залгажа
бообди. Тиигэжэ мүнөө хаха
лометр ута зайда уһа үгэ
саашаа уһамнай һубагуудаа
дана.

Луговодууд халаан хала
ажаллаа. Хоёрдохи халаан
Дандан Эрдынеев машинист
Намсарай Сыремпилов у
шаар хүдэлөө.

Июниин эхээр 252 га сабш
нэгэ дахин уһалагдаһан
Тиигээд хоёрдохёо, гурба
уһалаа.

— Дан ехэ уһа сабшалан
рэ гаргаһанай хэрэггүй. наб
зарта уһан тогтошохо. Мүн
хадаа болгоомжотой байха
той.

Энэ хабар 20 гектар
хяаг, нэгэ участок дээрэ об
ряа.

Эрхим ажалшан, мэдээжэ
вод һая «Хүндэлэлэй Тэмдэг
дендо хүртэһэн Сырен Дорж
Гомбоевой звеногой ажал
иимээр ябажа байна.

Б. МАШКИН

Саянай совхоз. Түнхэн.

Партиин
райкомуудһаа
мэдээсэнэ

СЕКРЕТАРЬНАРАЙ ҺУРАЛСАЛ

ЗҮҮН-ХУУРАЙ. Энэ хадаа Хоринн леспромхозой модо бэлэдхэлэй нэгэ пунктын түб һуурин гээшэ. Аймагай леспромхозуудай партномуудай болон партийна эхин организацинуудай секретарьнарай нэгэ үдэрэй семинар партиин райком эндэ үнгэргэбэ.

Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын партийна эхин организациин секретарь нүхэр М. Б. Бардуев нүхэдтөө партийна хэрэг хүтэлбэриие яажа эрхилдэг тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ. Партийна организациин хүдэлмэриин түсэб табилга, суглаанда бэлэдхэл, тэрэниие үнгэргэлгэ, протокол болон шиидхэбэринүүдые бэшэлгэ, абтаһан тогтоолнуудай дүүргэлтые хинаха гэхэ мэтын шухала асуудалнууд тушаа тэрэ тогтобо.

Удаань Хоринн леспромхозой парткомой секретарь нүхэр В. Н. Болдырев партида шэнэ хүнүүдые шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие яажа ябуулдаг дүй дүршэл тушаагаа хэлэжэ үгэһэн байна. Тиихэдэ Хүрбын леспромхозой парткомой секретарь нүхэр М. У. Токарев ниитын эмхинүүдые ударидан хүтэлбэрилхэ арга дүршэл тушаа үгээ зорюулба. Партийна суглаанда хайшан гэжэ бэлэдэдэг, тэрэниие яажа үнгэргэдэг тухай Хандагайн леспромхозой Наринай пунктын парторганизациин секретарь нүхэр В. В. Гнеушевай хөөрэн анхарал татамаар байба.

Семинар дээрэ партиин райкомой секретарьнар нүхэд Б. Т. Аюров, И. Ф. Елдинов болон бусад нүхэд үгэ хэлэһэн байна.

Д. САНЖИЕВ.

НОГООНОЙ ҮРЭҺЭ СУГЛУУЛХА АРГА

Олон жэлэй таримал ногоонуудай, мүн хээрыншье ногооной үрэһэ суглуулжа, тэрэниие хаа хаанагүй дэлгэрүүлхэ, сабшалан, бэлшээриин шанар һайжаруулха талаар олохон ажахынуудта зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Байгша ондо олон жэлэй ногооной үрэһые 10 мянган гектар дээрэ тарааха зорилго табигдана. Тиихэдэ энэ жэлдэ колхоз, совхозуудта 300 шахуу гектар дээрэһээ хээрын ногооной үрэһэ суглуулжа абаха гэһэн даабари үгтэнхэй.

Тиимэһээ олон жэлэй таримал, мүн хээрыншье ногоонуудай үрэһэ суглуулжа абаха талаар нилээд ехэ юумэн хэгдэхэ; илангаяа үрэһыень гээлтэгүйгөөр, һайн шанартайгаар хуряахын тула ехэтэ оролдохо шухала болоно.

Клевер, хүсы үбһэн, тимофеевкэ болон бусадшье ногоонуудай үрэһэ суглуулхадаа, тэрэнээ таряа хуряадаг «СК-3» гү, али «СК-4» комбайнаар сабшаха ёһотой болоно. Теэд комбайнда тусхай түхеэрэлгэ тодхоогүй һаа, үрэһэн ехэ гээгдэдэг. Ногооной үрэһэ суглуулха тусгаар «ПСТ» гэжэ Морозовско хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводой хэһэн түхеэрэлгэ комбайнда табяад хүдэлхэдэ ногооной үрэһэн гээгдэдэггүй байна.

Хэрбээ тиимэ тусхай түхеэрэлгын үгы һаань, колхоз, совхозуудай мастерскойдо тэрэниие өөһэдөө хэжэ болохо юм. Юуб гэхэдэ, тэрэ тиимэшье орёо нарин юумэн бэшэ бшуу. «ПСТ» түхеэрэлгэ иимэ частьнуудһаа бүридэнэ. Дабхар нэмэлтэ һагшуур (**зураг 1**), хоёр түмэр фартук-халхабша (**зураг 2**), тиихэдэ 16 болон 36 шүдэтэйнүүд хоёр һэлгэгдээд табигдаха звездочконууд

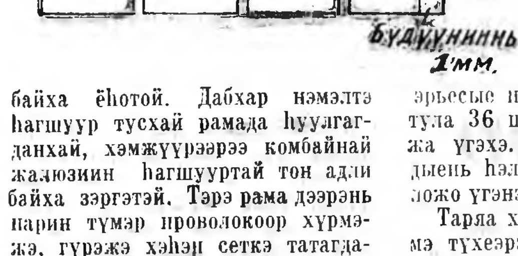

байха ёһотой. Дабхар нэмэлтэ һагшуур тусхай рамада һуулгагданхай, хэмжүүрээрээ комбайнай жалюзиин һагшууртай тон адли байха зэргэтэй. Тэрэ рама дээрэнь нарин түмэр проволокоор хүрмэжэ, гүрэжэ хэһэн сеткэ татагдана. Сеткэнүүдэй нүхэнүүд 2×2 миллиметр байха.

Нэмэлтэ хэгдэһэн һагшуур комбайнай жалюзиин һагшуур дорохи барюулда бүхэлэгдэдэг. Тиихэдээ тэрэнэйнь хойто хажуунь һолжоруухай хабтагайн барюултай тулаcалдаад байха болоно. Харин урда хажуунь жалюзиин һагшууртай тон дүтэ хэгдэхэ ушартай. Һагшуурай үглүүнүүд барюулдаа тусхай шүрэб, болтынуудаар бүхэлэгдэнэ.

Нэмэжэ табиһан һагшуураа комбайнай ябаха зүг тээшэ хэлтылгэжэ зохёоходо, ногооной үрэһэн, набша намаа нэгэ жэгдээр һэжэрэгдэжэ, вентиляторай һалхинда һайн үлеэлгэн, ёһоор сэбэрлэгдэхэ ха юм. Түмэр халхабшанууд комбайнай молотилкын голдо барюулагдажа бүхэлэгдэнэ. Комбайнай хоолосой гараха шнегэй эрьесые түргэдхэхын тула 16 шүдэтэй звёздочко табигдана. Тэрэниие комбайнай хойтохи контр-приводэй звёздочкые абаад орондо тодхохо ёһотой. Мүн «СК-4» комбайнай һолоомые һэжэрдэг валай эрьесые нэгэ жэгдэ болгохын тула 36 шүдэтэй звёздочко табижа үгэхэ. Иигэжэ звёздочконуудыень һэлгэхэдэ гэнжэнь ута боложо үгэнэ.

Таряа хуряадаг комбайнда тиимэ түхеэрэлгэнүүдые нэмэжэ табяад, ногоо хайшан гээд, ямар аргаар сабшажа, үрэһыень абаха болоно гээшэб?

Нэн түрүүн комбайнаар сабшагдаһан ногоон полотноогоор дамжажа, молотилка руу залгаа ородог. Тиихэдээ тэндэ сохигдожо, үрэһэниинь унана. Саашадаа сохигдоһон үрэһэн элдэб намаа, үбһэнэй бутархайтай суг жалюзиин һагшуур дээрэ гарахадаа үрэһэниинь доошоо унажа, нэмэлтэ һагшуур дээрэ адхарна. Харин бүри томо үбһэнэй бутархайнууд, набша намаа ондоо тээшээ, комбайнай копитель руу ошоно. Доошоо унаһан үрэһэн хоолосой шнек руу ороод, нэмэлтэ һагшуурта һагшагдажа, сэбэр болоһон үрэһэниинь бүри доошоо унана. Харин хүсэд сохигдожо гараагүй үрэһэн дабхар һагшуурһаа хоолосой шнек руу ороод, тэндэһээ элеватораар дамжан, дахин молотилкада сохигдоно. Тиигэжэ хүсэд сохигдоогүй үрэһэн дахин арилгагдаха, сэбэрлэгдэхэдээ, одоол бэлэн боложо гарана ха юм.

Дан ехэ үбһэнэй хоолосой шнек руу ехээр оробол, элеваторынь зөөжэ бирангүй хахажа магад. Тиимэһээ шнегэй, мүн элеваторай түргэн хүдэлхын тула тэдэ нэмэлтэ звездочконууд табигдана гээшэ.

Түмэр халхабшанууд юунэй түлөө хэгдэдэг юм гэбэл,,тэдэ һолоомо һэжэрдэг түхеэрэлгэ дээрэ үбһэнэй хүсэтэйгөөр һэжэрэгдэн, үрэһэнэйнь илгархада туһатай.

«ПСТ» түхеэрэлгэтэй комбайнаар клевер, хүсы үбһэнэй үрэһэ суглуулхадаа молотилкын аппаратые нэгэ жэгдэ хүдэлгэхэ шухала.

К. ТАРХАЕВ,
республикын хүдөө ажахын министерствын агроном.

СССР-эй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТЕРСТВЭ

Энэ оной августын 26-да СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство Москвада байдаг Хитадай Арадай Республикын посольстводо иимэ удхатай ното эльгээбэ:

«Посольствын хүдэлмэридэ ехэ һаад хэһэн, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй аюулгүй байдалда хоро хүргэһэн хулиганталга Пекиндэхи СССР-эй посольствын байшангай үмэнэ һүүлэй үдэрнүүдтэ гаргаһан ябадалтай дашарамдуулан, Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын даалгабаряар СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство Москвада байдаг КНР-эй посольстводо эрид буруушаал мэдүүлнэ.

Августын 22-ой үглөөгүүр посольствоһоо холо бэшэ сугларһан бүлэг хүнүүд СССР-эй гүрэнэй тугтай автомашина зогсоогоо. Москва ниидэхээ ябаһан Замбиин Республикын вице-президентые үдэшэхын тулада Советскэ Союзай хэрэгүүдые эрхилхэ саг зуурын этигэмжэтэ болон посольствын бусад хүдэлмэрилэгшэд тэрэ машинада һуугаад ябаба. Совет дипломадуудые машина сооһоо гараха гэһэн эрилтэ тэдэ хүнүүд табяад, машинын саашаа ябаха замые хааһан байна. Хэрэгүүдые эрхилхэ саг зуурын этигэмжэтэ посольстводоо гэдэргээ бусаха баатай боложо, Замбиин вице-президентые үдэшэлгэдэ хабаадалсажа шадабагүй. Посольствын байдаг газарһаа гаража ошоходонь посольствын бусадшье хүдэлмэрилэгшэдтэ һаад хэгдэнэ.

Посольстводо харша хэрэг эмхидхэгшэдэй үүдхэһэн, тухирһан һүрэг хүнүүд СССР-эй посольствын дэргэдэ хэдэн үдэрэй турша соо бүдүүлиг ааша гаргана. Посольствын газар дээрэ байһан совет. хүдэлмэрилэгшэдые һүрэг хүнүүдэй дундаһаа шулуугаар шэдэһэн ушар бии. Үйлсөөр машинада һуугаад ябажа ябаһан консульско таһагай хүдэлмэрилэгшэ тушаа хүнэй нэрэ хүндые баһамжалһан ябуулга хэгдэһэн байна. Посольство тээшэ ошоһон үйлсэнүүдтэхи гэрнүүдэй хананууд дээрэ, панельнүүд дээрэ, үйлсэнүүдтэ листовконууд, плакадууд няагдана. Советскэ Союзда харша удхатай, совет хүнүүдтэ дураа гуталгын, тэдэнэртэ эсэргүү ябуулгануудые хэхэ гэһэн уряатай лозунгнууд бэшэгдэнэ.

Совет посольствын үүдэндэ хитад полицейскэнүүдэй харахаар байтар бүдүүлиг ааша гаргаһан ябадалда анхарал хандуулмаар байна. Зүгөөр тэдэ полицейскэнүүд тиимэ ябуулгануудые болюулха талаар ямаршье хэмжээ абанагүй.

СССР-эй посольстводо эсэргүү хорото муухай ябуулгануудта хитад засагуудай ямараар хандаһан тухай тэрэшэлэн удаадахи баримта гэршэлэн харуулна.

Энэ оной августын 22-то КНР-эй МИД-эй түлөөлэгшэ совет посольствын машиные хүсөөр бариһан тушаа СССР-эй хэрэгүүдые эрхилхэ саг зуурын этигэмжэтын мэдүүлһэн буруушаалые хүлеэн абахаһаа арсаа. Тиихэдээ КНР-эй МИД-эй түлөөлэгшэ СССР-эй посольстводо эсэргүү хорото ябуулгада хабаадагшадые үмөөржэ, тэдэнэрэй ябуулга мүнөө үедэ КНР-тэ үнгэргэгдэжэ байгаа политическэ кампаниин арга методтэ тааһан хэбэртэйгээр сагааруулба.

Хитад засагууд совет посольство тушаа бүдүүлиг ааша гаргаха арга боломжые хаһанагүй, эдэ бүдүүлиг аашануудай түлөө харюу-
салгые бэе дээрээ абаха
гэжэ энээн тушаа КНР-эй
эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Тиихэ зууран СССР-эй
стводо болон тэрэнэй хүдэл
лэгшэдтэ харша дээрэ заа
ябуулганууд уласхооронд
хын бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн
мые сэхэ эбдэһэн ябадал
һаниинь КНР-эй правите
вада мэдээжэ байха ёһотой
гуримай ёһоор, ямаршье гүр
даадын гүрэнүүдэй посол
нуудай байрые ямаршье
гоһоо гү, али хохидолһоо
хын тулада, посольствон
амгалан байдалые эбдэхэ
хы аашые гү, али тэдэнэй
хүндые баһамжалха ябд
зайсуулхын тулада зохихо
хэмжээнүүдые абаха үүл
Тэрэшэлэн гүрэнүүд посол
нуудай дипломатическа хүд
рилэгшэдые ёһотой гэгшээр
дэлхэ, посольствонуудай
тэ, сүлөөдэ гү, али нэрэ
ямаршье добтолго хэхэ ябд
уридшалан һэргылхын
хэмжээнүүдые абаха үүл
Гүрэнүүд тэндэ байһан дип
тическа түлөөлэлгэнүүд бол
дэнэй хүдэлмэрилэгшэд
эдэ уялгануудые дүүргэ
хулжаха эрхэгүй.

СССР-эй Гадаадын хэрэг
министерство Пекиндэ
СССР-эй посольство тушаа
һэн бүдүүлиг аашанууд
гүрдэлгэ тушаа эрид шууд
шаал мэдүүлхэ зуураа, по
вын ажал ябуулгада һаад
тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдэй
гүй байдалда аюул тохёо
маар ябуулгануудые дары,
гүй болюулха тушаа ашагта
жээнүүдые абаха гэһэн эри
бина».

ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ ШЭНЭ ЗОРИЛГО

Эхилхэеэ байгаа һуралсалай жэл соо вузнуудта ямар хубилалтанууд болохоб, дээдэ ба тусхай дунда һургуулиин ажал хэрэгтэ ямар шэнэ зүйлнүүд бэелүүлэгдэхэб, студентнэрэй тоо хэр ехээр нэмэхэб? АПН-эй корреспондент иимэ асуудалнуудтайгаар СССР-эй дээдэ, тусхай дунда һуралсалай министрэй нэгэдэхи орлогшо Николай Федорович Красновто хандаба.

Николай КРАСНОВ,
СССР-эй дээдэ, тусхай дунда һуралсалай министрэй орлогшо.

Һуралсалай шэнэ жэл онсо өөрэ байха. Ороной дээдэ һургуулинуудай үмэнэ харюусалгатай шэнэ зорилгонууд табигдана. Ажалшадай ниитэ соёл болбосоролой, эрдэм мэргэжэлэй дээшэлхэтэй хамта дээдэ, тусхай дунда һургуулинууд улам хүгжэлсэнэ. Мэргэжэлтые бэлдэлгын шанарые улам һайжаруулха асуудал тон шухала болонхой. Тиимэл ушарһаа вузнууд, училищинууд, техникумүүд ээлжээтэ абалгадаа онсо наринаар бэлдэһэн байна.

Студент болохые хүсэгшэдэй мэдүүлгэ һургуулинуудта абаха түсэбһөө һураггүй үлүү байба. Илангаяа олон хүнүүд университедүүдтэ орохые хүсэнэ. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедтэ абтаха нэгэ һуурида дунда жэшээгээр 7 мэдүүлгэ, Киевэй—6, Ереванай—6 шахуу, Тбилисиин—5 шахуу мэдүүлгэ ороо. Багшын эрдэм шудалхые хүсэгшэдэй олон болоһые һайшаамаар. Багшанарай институдта ехэ конкурстой байгаа гэбэл: Ленинградтахи Герценэй нэрэмжэтэ институдта абаха нэгэ һуурида дунда жэшээгээр 13 мэдүүлгэ, Тбилисидэхи Пушкинай нэрэмжэтэ институдта—9 үлүүтэй, Луганска —8, Запорожиин—8 шахуу мэдүүлгэ ороһон байха юм. Медицинскэ институдта абахые гуйһан мэдүүлгэнүүдэй тоо урдынхиһаа олон байгаа. Мүн техническэ дээдэ һургуулинуудта орохо хүсэлэн урда мэтэ ехэ байһаар.

Арадай ажахые түсэблэлгын, хүтэлбэрилгын талаар хэгдэһэн экономическа реформо тусхай эрдэм мэргэжэлтэй болохо гэһэн залуушуулай хүсэл эрмэлзэлһээ харагдана. Москвагай экономикын-бүридхэлэй институдта абтаха нэгэ һуурида дунда жэшээгээр 9 шахуу, Москвагай финансын институдта — 7 үлүүтэй мэдүүлгэ ороо.

Зарим вузнуудта (МГУ-гай естественнэ факультедүүдтэ, Москвагай инженерно-физическэ, физико-техническэ ба бусад зарим дээдэ һургуулинуудта) дунда һургуулиин программын хэмжээн соо тон ехэ эрилтын табигдабашье, олонхи хүнүүд экзаменуудаа эрхим һайнаар барижа оробо. Энэ ушарые иимэ сэгнэлтэнүүд гэршэлнэ: МГУ-гай биологиин факультедтэ 20-һоо 20 баллтай болоһон үсөөншэгынь 19 баллтай хүнүүдые; математикын факультедтэ 13 баллтай хүнүүдые (15-һаа) абаһан байна. Ондоогоор хэлэбэл, МГУ-гай естественнэ факультедүүдтэ орохын тула заабол эрхим, һайн гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаха шухала байба. Мүн инженерно-физическэ, физико-техническэ институдуудта орохые хүсэгшэдэй үмэнэ тиимэл ехэ эрилтэ табигдаа.

Энэ жэл СССР-эй дээдэ һургуулинуудта орогшодой тоо мэдээн һонирхолтой. Хамтадаа 870.000 хүн, тэдэнэй 404.000-ниинь үдэрэй отделенинүүдтэ абтаха ёһотой байһан. 1965 ондо үдэрэй отделенинүүдтэ абтагшадай тооһоо 34.000 хүнөөр нэмэһэн болоно.

Инженерно-техническэ (горно, металлургическа, энергетикын, химико-технологическа, радиоэлектроникын), тэрэшэлэн хүдөө ажахын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хабаатай экономикын мэргэжэлнүүдые олгодог институдуудта хэзээ хэзээнэйхиһээ олон студентнэр абтаа.

Мэргэжэлтэдые бэлдэлгын шанар һайжаруулха, общество тухай эрдэм ухаануудые заалгын хэрэг нилээд һайжаруулхын тула ехэ юумэн хэгдэхэ ёһотой болоно. Эхилхээ байгаа һуралсалай жэлдэ ороной дээдэ һургуулинууд олонхи техническэ мэргэжэлтэнүүдэй, физикын, географиин, филологиин ба бусад мэргэжэлэй талаар шэнэ программануудые абаха байха. Дээдэ һургуулинуудай, СССР-эй Наукануудай академиин тусхай комиссинуудта ороһон эрдэмтэд общество тухай эрдэм ухаанай, экономическа, түүхын, хуули ёһоной мэргэжэлнүүдтэ хабаатай гол һургаалай талаар программануудые шэнэдхэн хубилгажа дүүргэхэ ойртоо.

Дээдэ һургуулинууд хуушан мэргэжэлнүүдээр хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ тэдыгээр хизаарлахаа болижо байна. Хэдэ хэдэн вузнууд арадай ажахын, эрдэм болон соёлой эрилтэ хэрэглэмжые хараадаа абажа, хүдөө ажахын барилгын буйлуулмал каучугай, химическэ технологиин, хүнгэн промышленностьда хэрэгтэй машинанууд, аппарадуудай, оёмол хэрэгсэл, арһан эдлэлнүүдые урлалгын талаар һуралсал эмхидхэхэнь.

Һуралсалай 1966—1967 ондо олон шэнэ дээдэ һургуулинууд эмхидхэгдээ, Москвагай электронно техникын институт, Белоруссиин хүнгэн промышленностиин технологическа институт, Брестын инженерно-барилгын, Киевскэ худалдаа наймаанай-экономическа институдууд, Азербайджанай арадай ажахын институт, Карагандын кооперативна, Самаркандын архитектурно-барилгын институдууд, багшанарай хэдэн шэнэ вузнууд түрүүшынхеэ студентнэрые абаба. Калининградай багшанарай институдай ороно до 1967 он соо Калининградай гүрэнэй университет эмхидхэгдэхэ.

Эрдэм ухаанай заабариин ёһоор ажалаа эмхидхэхэ шэнэ лабораторинууд Уралай гүрэнэй университедтэ, Белоруссиин арадай ажахын институдта бии болгогдохо. Львовой университедтэ—оптикын, Киевэй инженерно-барилгын институдай дэргэдэ шэнэ лабораторинууд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Тусхай дунда һургуулинууд тухай хэдэн үгэ хэлэе. Тэндэ һурадаг хүнүүдэй тоо һүүлэй үедэ нилээд ехээр нэмэһэн байна. Һуралсалай 1964—65 ондо 3326 мянган хүн һураа. 1965—1966 ондо —3659 мянган хүн һураһан, ерэхэ жэлдэ 4100 мянга гаран хүн һураха байна. Промышленностиин, барилгын, хүдөө ажахын, экономикын, элүүрые сахилгын, гэгээрэлэй мэргэжэлнүүдые шудалха хүсэл эрмэлзэл илангаяа ехэ болонхой.

Тусхай дунда һургуулинуудай тоо нилээд нэмээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ орон доторнай 3717 тиимэ һургуули бии болоһон байна. 1966—67 оной эхеэр 3900 тиимэ һургуули бии болохо. Һүүлэй жэл хахадай турша соо 16 шэнэ техникум нээгдээ, үдэшын 17 техникум үдэрэй болгогдон хубилгагдаа.

Залуушуулнай автомат түхеэрэлгэнүүдые (жэшээлхэдэ: электронно автомадуудые, түмэр харгын транспортын машинануудые, целлюлозно-саарһанай, модоной химиин промышленностиин автомат түхеэрэлгэнүүдые, тоолон шэнжэлдэг машинануудые ашаглалгын) талаар хэдэ хэдэн шэнэ мэргэжэлнүүдтэ дурлан шудалхань дамжаггүй. Хүсэһэн хүнүүд промышленностиин, хүдөө ажахын элдэб һалбаринуудай предприятинуудта, тэрэшэлэн хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха түсэблэлгэ хэдэг мэргэжэлнүүдтэй болохо. «Химиин аргаар хубсаһа сэбэрлэхэ ба гоёохо», «Металл ба пластмассаар ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые урлан бүтээлгэ» гэһэн курсанууд бии болгогдохо.

Экономическа һуралсалда зорюулагдаһан сагай тоо хэмжээн үдэрэй, үдэшын, заочно тусхай дунда һуралсалай түсэбүүд дотор нэмээгдээ.

(АПН).

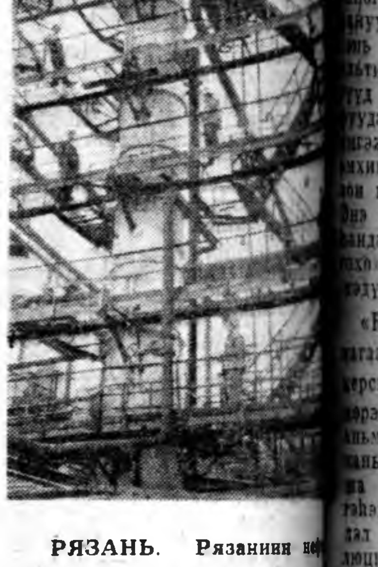

**РЯЗАНЬ. Рязаниин не
буйлуулан болбосоруулха
водые энэ табан жэл соо
жа дүүргэхэ, бүрин ашаг
да оруулха гэжэ КПСС-эй Х
съездын Директивэнүүдээр
раалагданхай.**

**Энэ жэлдэ 8 томо түх
гэ бэлэн болгогдохо ёһотой**

**ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тоһо с
лэн шанаржуулха колон
дай блок.**

ТАСС-ай фотохроник

БАРИЛГА ДЭЭРЭ

«Барилга... Эдир залуудаа ...данай ордон хэрэм, мүнөөнэй ...рилга түхеэрэлгэнүүдые хараадаа ехэл бахаһа ханадаг, ...рилга гээшэ ажабайдалай, үльгэр түүхын бодото памятник ...н байна» гэжэ сэдьхэдэг бэлэйб. Мүнөө энэ барилгын хүдэлмэри хэжэ ябаһандаа хизааргүй омогорхоноб.

Үнгэрһэн 15 жэл соо Үдэ мүрэнэй урда бэедэ минии даа...г бригада 40-өөд гэрнүүдые бодхоолсоо. Баһа түмэр замай почто, Саян столово гэхэ мэтые...

Эдэмнай үдэрэй наран соо ...бахадаа үрэ жэмэсээ дэлгэн мойһоной эшэнүүдтэл арылдажа, алтан яблокануудые ...арижархиһан сэсэрлигтэл һүмийн дуулимда үзэгдэхэ...

Энэ хотын түхэл шарайе бүри һайн һайхан болголсохын мойһоhoo арба гаран жэл соо ...хажа ябанаб...

Зүгөөр үглөө эртэ ажалдаа ...рэхэдээ гү, али үдэшэ орой хүдэлмэриһөө бусажа ябахадаа ...гэ иимэ ушар тухай мартадаггүйб... Түрүүшынгээ жэл бригадиртаа һэн хаб. Залуу хүдэлмэришэдөө дахуулжа, нэгэ гэрэй доторой шэмэглэл хэбэбди. Тиихэдэ гансал нормоёо дүүргэхээ мэдэхэ, шанар тухай ...лаймшье бодохогүй — иимэ ...эл түүхэйнүүд ябагдаа). Тэрэ ...рэе комиссида тушаахадаа ха...аг дутуу дундыень нюужархиһан байгаабди. Газар доро орохоор эшхэбтэр! Хожомынь ...рэжэ, тэрэ ажалаа заһажа ...ее һэмди, түлөөһэгүйгөөр ааб ...аа. Би өөрөө бригадир байһан ...ла ямар ехээр сэдьхэлээ зобоо ...гэшэ һэмбиб. Тэрэ айлнуу...йнгаа хажуугаар гарахадаа, ...амнай ябтайгша һэн. Сонхонуудынь гомдолтой ууртай...уд мэтээр үзэгдэхэ. Шэг ша...йимни хара дээрээ бүри харлажа, үһэ зүһэмни үрзышэһэн ...баа хаб ойро зуура. Иигэжэ ажабайдал намайе айхабгар хоротойгоор шоглоһон юм. Тэрэ гэһээр лэ тоо шанар хоёрые агсан нэгэ доро хаража бүридхэдэг, өөртөө, нүхэдтөөшье шангга эрилтэ табидаг болоо һэм. Тэрэ гэһээр тиимэ зэмэдэ манай бригада нэгэтэшье ороогүй. Юуншье һаа,—хуу сэдьхэл һанаан дээрэһээ болодог. Салангдай, хүйтэн сэдьхэлтэйгээр ажалдаа хандаа һаа муу хойшолонтой. Һайн һанажа, һайнаар хүдэлөө һаа, тэрэнэйнгээ амтан үрые амсажа баярлахаш. Иигэжэ нэгэ наһандаа марташагүй бүхөөр ойлгоо һэм.

Өө-мөөгүй барилганууд—манай һайн һайхан сэдьхэлэй үрэ. Үдэрэй туяада тэдэнэй толорон аржылдажа, үдэшэ һүниин аглагта алтанхан яблоката баглаануудаа «барижа» һууxадань, гүн сэдьхэлһээ омогорхон харахаш.

Бригадамнай хэдэн жэлэй турша дотор барилга-хабсаралгынгаа хүдэлмэриин түсэбые квартал бүхэндэ эрхим һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэнэ.

Түрэл партиингаа XXIII агуу хуралдаанай болохын урда тээ хүбүүд, басагаднай бүришье гайхалтай шударгыгаар хүдэлөө һэн. Хоёр долоон хоногой даалгабари бүхэниие нэгэ долоон соо дүүргэхэ уялга абаад, яһала дүүргээшье һэмди. Хүдэлмэришэднай мүнөөшье һайнаар хүдэлнэд. Молдаваниин Земос Илья Никифорович уялгаяа нангин наринаар дүүргэнэ. Шулуушан-ород Бакланов Валентин Иванович—эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, ажалша дорюун, үнэн сэхэ хүн. Газар малтагша-буряад Ринчино Алексей—бултанай омогорхол. Баһа бетонщик Илья Тецелов, шулуушан Николай Литвинцев... Хамта 26 хүмди.

Эдэмни мүнөө үедэ табан бүлэг боложо хубааран ажаллана. Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ дулаан уһа дамжуулха траншей малтана, соргонуудые табина. Эдэмнай һүүлдэ газар доро «нюугдаха» эгээн харюусалгатай ажал. Терешковагай нэрэмжэтэ бүхы гудамжада иимэ соргонуудые тодхожо яһала дүршэбэшье, шанар тухай үглөө, үдэшэ бүхэндэ хөөрэлдэдэг гээшэбди. Һүүлдэ ямарханшье авари болохо ёһогүй гэжэ лаб этигэнэб. Алтанхан яблокануудайнгаа гэрэл доро ваннада орожо һууxадаа гү, али кран мушхажа халуун уһа гоожуулан абахадаа, олохон гэр бүлэнэр бидэниие һанаха байха даа.

Манай бригадынхид «өөрөө һурахын хажуугаар, нүхэрөө һурга» гэһэн гуримтай. Олонхи хүдэлмэришэднай түд тудтаа хоёр-гурбан янзын мэргэжэлнүүдые шудаланхай. Тэдшье бригадамнай «универсальна», «комплексно» гэжэ дэмы алдаршаагүй бээз. «Хүн бүхэн бултанайнгаа түлөө, бултадаа али нэгэнэйнгээ түлөө» оролдодогбди. Табан бүлэгүүдэйнгээ али нэгэнэйнь гээгдэжэ эхилээ һаа, дары туһаламжа үзүүлдэг гээшэбди.

Барилга-хабсаралгаар үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбые бүхы бригадаараа дунда зэргээр 170—180 процент дүүргээбди. Гансал һайн шанартайгаар! Мүнөөшье иимээр хүдэлнэбди.

Үгы, байзагты! Энэ амжалта, дабшалтамнай өөрөө зүн дагаан, тоһо торгон дээгүүр бүтэшэһэн ажал бэшэ. Һайтай, муутайшьебди. «Расценкэтнай бага олзогүй байна» гээд Бурлаков, Анфилофиевүүд ябашоо һэн. Тиихэдэнь: «Журам эбдэхын хойноһоо оролдоо. Мүнгэнэй хойноһоо шунаа. Һэшхэлгүйнүүд» гэхэ мэтээр бригадынхиднай тэдэниие шоо үзөө һэн.

Улаан-Үдэ—хэтэ мүнхэ хото! Шиниингээ жэмэстэ мойһонуудай, алтанхан яблокануудай бүри олоор, гоё һайханаар һалбаран сэсэглэхын тула, шинии гудамжа талануудаар мүнөөнэй ордон байрануудай жэрылдэн ялархын, хүнүүдэйшни бүри аятай зохидоор ажаһуухын тула манай бригадаархин хамаг хүсэ шадалаа гамнангүй элсүүлнэ.

Арбан табан жэл соо гансахан байрын дүрбэн дабхар—40 гаран гэрнүүдые бодхоогообди гээ һэм. Сонхонуудынь маанад тээшэ ямар баяртайгаар «энеэбхилэн» яларнаб! Тэндэ ажаһуугшад бүришье баяртай ха. Үүдэнэйнгээ богоһо дээрэ бишыхан ухибүүдэй бултайжа гараад, хүхюутэйгөөр үгэлэн байхые үдэр бүхэндэ харахадаа сэдьхэлни уярхадал гэдэг. Бидэнэр барилгашад баһал эдэнэй ерээдүйе, зол жаргалта ажаһуудалыень барилсанабди.

Улаан-Үдэ—намда, азербайджан хүндэ, түрэл болоһон хото! Шинии гайхамшаг ерээдүйн богоһо дээрэ манай бригадынхидай хэрэг бүтээл мүнхэ ногоон мүшэр болоод хэбтэһэй даа.

Үшөө Советскэ районой Соведэй депутат хүнби... Энэ үүргэеэ дүүргэжэ ябахадаа, эгээл тэрэ барижа, бодхожо үгэһэн гэр байрануудайнгаа армаг оройнуудыень абажархёод, дооронь юунэй боложо байһые харан мэтэ болодогби. Элдэбын гомдол мэдүүлгэнүүдые шиидхэхэ сагууд болодог... Тэдэнэйнгээ бултааран коммунис ёһоор, бултааран эбтэй эетэйгээр ажаһуухые хүсэдэгби, — гээд Буряадай барилгын управлениин хоёрдохи СМУ-гай комплексно ажахын тоосоной бригадын бригадир, социалис мүрысөөнэй отличник нүхэр Аллахверды Кадыр оглы Бабаев үльгэр домогой маягтайгаар, үгэлэн хөөрөө һэн. Хурса хамартай, ялас гэмэ харасатай —эгээл уулын бүргэд! Аалин, үсөөхэн үгэтэй. Залуу зоригтой хөөрэхэдөө тамхишье татанагүй...

Р. ЦЫБИКОВ.

Предприятинуудта ажалай шэнэ гуримай бэелүүлэгдэхэтэй хамта экономистнуудай үүргэ нилээд ехээр дээшэлээ.

Ахалагша экономист, өөрынгөө хэрэг һайн мэдэдэг Татьяна Алексеевна Алексеева сортопрокатна цехтэ 17 жэл ажаллажа байнхай. Энэ экономист бусад хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта цех доторoo экономическа хүдэлмэри эрхим һайнаар эмхидхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. А. Алексеева халаанай начальник Г. Г. Зудовые бригадануудай ажалай бүтээсын үрэ дүнгүүдтэйнь танилсуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

НООҺОН ТУХАЙ БОДОЛНУУД

...ёрео дүүрэн үбхынэ
...нин һүрэг шахалдан.
...арай дүүрэн хүбхынэ
«Сагаан алтан» сомогдон.
...үүд, басагад дуутай
...рюун шогтой дандаа,
...үсэтэ мотоор шуутай
...урдөө һэбиһэн зандаа.
...лын дундуур ашаатай
...билна машинад үдэртөө,
...рэл колхозни тушаана
...үсэбтэ нооһоёо—гүрэндөө.
...ргон нооһо ашаалаад,
...нно тонноор тушаагаад,
...ббойсо хэһэн ажалаараа
...осоо хэжэ байхадаа,
...үлэг хүйтэн халууе
...рэн жэл соо зүдхэһэн
...рэл хүдөө нютагайм
...рүү хонишод урматай.

Ц. НАЙДАНОВ.

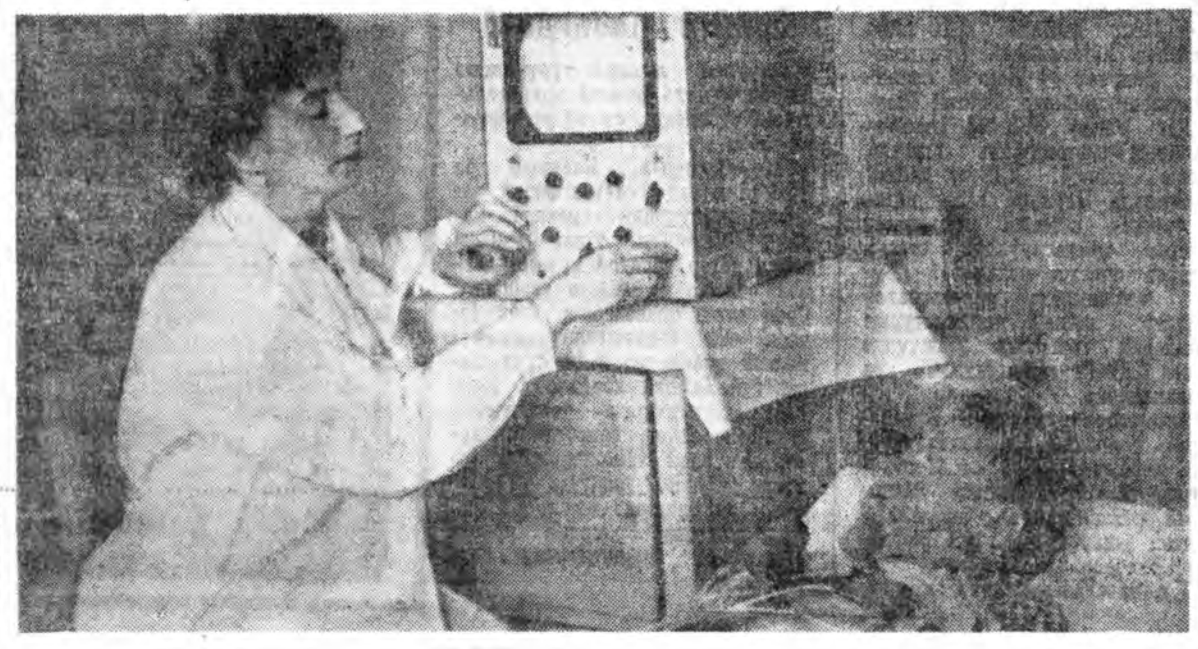

ҮБШЭН ЭЛИРҮҮЛХЭ ШЭНЭ АРГА

Улаан-Үдэ городой түргэн туһаламжын станциин дэргэдэ үбшэн шэнжэлхэ шэнэ арга—кардиологиин албан эмхидхэгдэбэ. Тэрэнэй ажалда шэнэ аппаратура болон эмнэлгын түхеэрэлгэнүүд ашаглагдана. Энэ аргаар зүрхэнэй элдэб үбшэнүүдые элирүүлнэ.

Эмнэлгын энэ орёо һалбариин түбые кардиологиин мэргэжэлтэ врач Ирина Леонидовна Кубанцева даана.

Зураг дээрэ: врач И. Л. Кубанцева.

А. ИВАНОВАГАЙ фототекст.

ПЕКИНДЭ БОЛОЖО БАЙҺАН „СОЁЛОЙ ХУБИСХАЛ"

ПЕКИН, августын 25. (ТАСС). ...-гай ЦК-гай XI пленумэй һүүлээр Пекиндэ юрэ бусэрнүүд боложо байна. Зүүн ...ы улаан бүдүүдые уяһан, сэрэгэй хубсаһатай үхибүүд городой ...нуудаар һүндэлнэ. Энэ хадаа ...сна гвардиин» гэшүүд гээшэ. ...эй студентнүүд болон һурагшад энэ шэнэ эмхи «агуухэ пролетарска соёлой хубисхалай» үедэ бии ...һэн юм. Тэдэнэр «түрүүлэгшэ ...е бүхы наһаараа хамгаалха» гэжэ ...нгаа үгэһэн байна. Город до...гараар бэшэһэн, машинкануудаар сохигдоһон гектографууд болон ...финуудта барлагдаһан саар...ы олоор няагданхай. Тэдээн дээ... мэдээсэлнүүд, хандалганууд, ...иматумууд, «дацзы бао» гэдэг ...Хитадта гараар томо иероглифар бэшэгдэһэн ханын газетые ...эжэ нэрлэдэг юм) бэшэгдэжэ, энэ ...ин элдэб янзын эрилтэнүүд бо...шиидхэбэринүүд толилогдонхой. ...эмхи болбол «хуушан дэлхэйе ...ргаажа, шэнэ дэлхэй бии болгоһон өөрынгөө хүсэл зоригые ...лнэ.

«Красногвардеецүүд» гудамжанууд, ...инүүд, ресторанууд, парикмахерскэнууд гэхэ мэтэнүүдэй урданай ...нүүдые һэлгэнэ. Городой Таньаньынь талмай дээгүүр гарадаг Чаандацзе гэдэг түб гудамжа ...рэе хоёр дахин һэлгэһэн байха юм. Хитадай хэблэлэй Пекинэй һурагшадые «революционно хэдэг багашуул» гэжэ нэрлэнэ. ...лээр үнин урдын гэр байшангуудай ханаар байһан урлагдаһан бэшэг болон гоёолтонуудые бута сохи...

«Революционно һурагшадай» эрилтээр политическэ болон уран һайханай литературын номой хэдэ хэдэн магазинууд хаагдаа, бусадһаань номуд абаашагданхай. Хооһон болоон тагуул сэбэр саарһануудаар хушагдажа, Мао Цзэ-дунай шүлэгүүдэй ...үүд болон тэрэнэй зарим статьянуудтай брошюранууд табигдаа. Мүн ...энь Мао Цзэ-дунай портредүүд, тэрэнэй дүрсэтэй плакадууд болон зурагууд худалдагдана. Түбэй нассаж («Восточное спокойствие» гэжэ ...ур) Пекинэй номой томо магазинуудай нэгэн «гуримшуулагдахын» тула хаадгаһан байна.

Люличан гудамжада мүн лэ иигэжэ «гуримшуулагдахын» тула уран һайханай хэрэгсэлнүүдэй, үни урданай, мүн мүнөө үеын урлагшад болон уран зураашадай зурагуудай дэлхэй дээрэ мэдээжэ магазинууд хаагдаа, «Жунбаочжай» гэжэ магазинай сонхын шэл дээрэ уран һайханай центральна институдай дэргэдэхи дунда һургуулиин «дацзы бао» няагдаатай. Энэ «дацзы бао» гэдэгтэнь иигэжэ бэшээтэй: «Жунбаочжай» — муухай хара зурагуудай магазин гээшэ. Энэ хадаа муухай хара бүлэг уран зураашадай ээлдэг наймаанай газар болонхой. Зүгөөр бидэнэр «Жунбаочжай» магазинай бузарлагдажа һандархыень түйлахабди».

Хитадай үни урдын мэдээжэ уран зураашадай, мүн хитадай мүнөө үеын Ци Бай-ши, Сюй Бэй-хун гэгшэ уран зураашадай зурагуудай гайхамшагта репродукцинуудые худалдадаг «Жунбаочжай» магазинда мүнөө гансахан Мао Цзэ-дунай дүрсэтэй зурагууд, тэрэнэй портредүүд худалдагдана.

«Революционно һурагшад» «феодальна, буржуазна, ревизионистскэ зохёолнуудтай грампластинкануудые гаргахагүй гэжэ эрилтэ табина. Харин Хитадай классическа хүгжэм, тэрэ тоодо Бах, Моцарт, Бетховен, Лист, Шоцен, Чайковский, Барток, Шостакович болон бусадай зохёолнууд, энээн соонь оролсоно. Һүүлэй үедэ эдэ хүнүүд Хитадай хэблэлээр саг үргэлжэ шүүмжэлэгдэжэ байдаг болонхой. Хэрбээ гэртээ иимэнүүд пластинкануудтай байгаа һаа, бута сохихые дурадхагдана.

Олон янзын эрилтэнүүдэй дунда улаcхоорондын ба Хитадай шатар хорихо, тиихэдэ шатаршадай организацинуудые тарааха гэһэн эрилтэ бии. Ушарынь гэбэл, шатар феодалнууд болон буржуазида алба хэнэ».

«Революционно һурагшадай» эрилтын ёһоор, Пекинэй центральна универмагта, бусад магазинуудта одеколон, духи, пудра, помада, мүн бусад парфюмернэ хэрэгсэлнүүд витринэ дээрэһээ абтаатай. Тагууд дээрэ мылэ, һам, шүдэнэй щетконууд, бритвэнүүд болон зарим тэды хэрэгсэлнүүд үлдэнхэй. «Революционно һурагшад» парфюмернэ хэрэгсэлнүүдые гаргахаяа болихо гэһэн эрилтэ табина, «Парфюмери болбол буржуазида, сэбэр һайхан гэргэдтэ хэрэгтэй байһан юм», — гэжэ тэдэнэр «дацзы бао» соогоо бэшэнэ. Тэрэшэлэн магазинуудһаа үхибүүдэй нааданхай часнуунуудые, сүүмхэнүүдые болон бусад зарим нааданхайнуудые абажа хаяхаар дурадхагдана. Юуб гэхэдэ эдэ нааданхайнууд «үхибүүдтэ буржуазна, ревизионистска дадал олгуулна».

Ультиматумуудай эрилтын ёһоор, үһэеэ заһахань, европейскээр эсхэгдэһэн хубсаһа, модельнэ гутал үмдэхэнь хорюултай болоо.

«Красногвардеецүүд» нюдэнэй хара шэл худалдахые хорихо гэһэн эрилтэ табяа. Энэ эрилтын ёһоор, городой центральна универмагта тиимэ шэлнүүд худалдагдахаяа болигдоо. «Революционно һурагшад» бүхы орон дотор таксинуудые усадхаха эрилтэ хэнэ.

Худалдаа наймаанай носодог неоново рекламануудые Мао Цзэ-дунай зохёолнуудһаа абтагдаһан цитатануудаар һэлгэхые дурадхагдана. Автобусуд болон троллейбусүүд соогуур хоёр хоногой туршада Мао Цзэ-дунай портредүүдые үлгэхэ гэһэн эрилтэ городой транспортын жолоодогшод болон кондукторнуудта хэгдэбэ. Энэ эрилтые дүүргээгүй хүн харюусалгада хабаадуулагдаха байна.

Городуудай паркнууд соогуур Мао Цзэ-дунай зохёолнуудые уншаха газар бии болгохо гэһэн эрилтэ һурагшад табяа.

— Соёлой хубисхалай» шэнэ дэбжэлтэ болбол националистическэ, антисоветскэ һанал бодолые һүжэрөөнэ.

Хитадай газетэнүүд болон засаг түрэ «Красная гвардия» гэжэ «революционно һурагшадай эмхиие», «Красное знамя» гэжэ дайшалхы бүлэгүүдэй ажал ябуулгые дэмжэнэ, һайшаана. Тиихэдээ «революционно ажал ябуулга, хуулита ажал ябуулга» гэжэ байжа нэрлэнэ. «Революционно һурагшадай революционно ажал ябуулгада хэн эсэргүүсэнэб, тэрэ хадаа түрүүлэгшэ Маогой һургаалда сэхэ урбана, партиин ЦК-гай шиидхэбэринүүдһээ хазагайрна гээшэ» гэжэ хэблэл онсолон тэмдэглэнэ. «Революционно һурагшадай тала бүхөөр баримталхые, революционно һурагшадай революционно ажал ябуулгые эгээл эршэтэйгээр, шууд сэхээр дэмжэхые» хүдэлмэришэд, таряашад болон солдадуудые уряална.

КНР-эй гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лай гэгшын уряалаар Пекинэй «революционно һурагшадай» дүй дүршэлые ороной олон районуудһаа түб хото ерэһэн залуушуул шудална.

«Правда газетэһээ абтаба.

ДРВ: АЖАЛАЙ БОЛОН ТЭМСЭЛЭЙ ЖЭЛНҮҮД

1945 оной сентябриин 2-то Зүүн-Урда Азида арадай-демократическа түрүүшын гүрэн бии болоо. Тэрэ үдэр бэеэ даанхай байдалтай болоһон тухай Деклараци соносхогдоо һэн. Тэрэ Деклараци Вьетнамай Демократическа Республикын мүндэлэн бии болоһон тухай бүхы дэлхэй дээрэ тунхаглан соносхогдоһон байна.

Энэ залуу республика бии болоһон түрүүшын сагһаа хойшо шэнэ байдалаа зохёожо эхилээ бэлэй. Теэд Франциин колонизаторнууд баян колониёо алдаха дурагүй байгаа. Тэдэ колонизаторнууд Америкын ба Англиин империалистнуудтай үгсэжэ, Вьетнамда колониальна шэнэ дай үүдхээ бэлэй. Тиихэдэнь бүхы вьетнам арад президент Хо Ши Минэй уряагаар нэгэн хүндэл адляар булимтаргашадай урдаһаа эсэргүүсэн бодоһон юм. Эсэргүүсэлтын шэрүүн шанга дайн 9 жэл соо үргэлжэлжэ, 1954 оной июлиин 21-дэ Женевскэ хэлсээнүүдэй баталалгаар дүүрэө һэн. Хэнэйшье мэдэһээр, тэдэ хэлсээнүүд Индо-Хитадта дайн сэрэгые болюулан, Вьетнамай, Лаос, Камбоджын бэеэ даанхай, бүрин эрхэтэй, газар дайдын талаар бүрин бүтэн байха ябадалые мэдэрһэн юм. Амгалан байдал һэргээн бодхоохын, хүсэ шадалаа дахин бүридүүлхын тула Вьетнам 17-дохи параллелиие зубшаһан, саг зуурын хилээр хоёр хуби болгогдон хубаагдаа бэлэй. Энэ хилэнь тиихэдэ политическэ хилэ гэжэ тоологдодоггүй һэн. Заагдаһан хэлсээнэй ёһоор, 1956 оной июльдэ бүхы орон соо сүлөөтэ һунгалтануудые хэхэ, тиигэжэ Вьетнамые нэгэдхэхэ асуудал шиидхэхэ гэжэ хараалагдаһан юм.

Харата дайсанай урдаһаа хатуу шангаар тулалдан, илалта туйлаһан ДРВ-гэй арад зон зохёон байгуулхы ажалаа эхилээ һэн. Вьетнамай ажалшадай парти оронойнгоо экономикые, колонизаторнуудай эзэрхэжэ, удаан саг соо дайн сэрэг хэжэ, һандаргаһан экономикые һэргээн бодхоожо, саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ арад зоноо элсүүлэн бодхооһон юм.

1954 оной тэнгһээ ДРВ-гэй хүгжэлтын шэнэ шата—социалис революциин шата эхилээ һэн. Энэ орон арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоохо гурбан жэлэй түсэбые, экономикоёо шэнэдхэн хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Энэ жэлэй апрель һарада болоһон ДРВ-гэй Национальна суглаанай гурбадугаар сесси арадай ажахын хүгжэлтын табан жэлэй түрүүшын түсэбэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэнэй дүнгүүдые гаргаа. Түрүүшын табан жэлэй түсэб орон дотороо социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха гэһэн гол зорилготой байгаа.

Вьетнамай Демократическа Республика 21-дэхи жэлэйнгээ ойе политическэ, экономическа, соёлой болон социальна талаараа ехэ илалта туйлан угтаа.

Урдань гээгдэнги байһан энэ орон дотор мүнөө мянга гаран промышленна предприятинууд хүдэлнэ. Олон янзын эд бараа орон дотороо үйлэдбэрилһэнэй ашаар ДРВ өөрынгөө эрилтые хангаха. Хэдэ хэдэн зүйлнүүдые, тэрэ тоодо машина зэмсэгүүдые, тус республика газаа тээшэнь гаргажа худалдана. Хүдөө ажахын талааршье ехэхэн хубилалта болоо. Коопераци эмхидхэжэ амжалтатайгаар дүүргэһэнэй удаа энэ ороной хүдөө ажахынь, техническэ талаараа хангалтань һайжарһан байна. Арад зонойнь соёлой хөмжээн саг үргэлжэ дээшэлнэ. Эрхэ сүлөөтэй болохынгоо урда тээ энэ ороной 95 процент зониинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһанаа, мүнөө ДРВ-гэй хүнүүд бултадаа шахуу уншажа, бэшэжэ һуранхай. Республикын 16 дээдэ һургуулида 27 мянган студентнүүд һуралсана. 84 техникум баригдажа, тэндэнь 100 мянган һурагшад ном үзэнэ. Арадай засаг национальна литература, искусствын хурдан түргэнөөр хүгжэхэ, арадай эрдэм бэлигэй үнэхөөрөө һалбаран бадарха арга олгоо.

Вьетнам арадай урагшаа дабшаһан угаа ехэ бүхы замдань совет хүнүүд, социалис хани барисаата бүхы оронуудай арадууд хамта зэргэлжэ ябалсаа. Эсэргүүсэлтын дайнай жэлнүүдтэ Франциин колонизаторнуудай эзэрхэг добтолгые болюулха эрилтэ Советскэ Союз эрид шангаар табиһан, ДРВ-е нэн түрүүн мэдэржэ, тэрээнтэй дипломатическа харилсаа тогтооһон юм. Советскэ Союзай үүсхэлээр 1954 оной зүблөөн зарлагдаа һэн.

Вьетнам арадай амгалан байгуулалтаа эрхилжэ ороходонь, манай арад тэрээндэ экономическа бэрхэшээлнүүдээ дабаха хэрэгтэнь туһа хүргэдэг һэн. 1955—1964 онуудта СССР ДРВ хоёрой хоорондо таба дахин правительственна хэлсээнүүд баталагдаһан юм. Тэдэ жэлнүүдтэ дүн хамта дээрээ Хойто Вьетнамда 320 миллион түхэригэй туһаламжа үгтэһэн, тэрэ тоодо 94,5 миллиониинь бусалтагүйгөөр, бэшэниинь—урьһаар үгтэһэн байна.

1965 оной февральда шэнэ хэлсээн баталагдаа һэн. Тэрэ хэлсээнэй ёһоор, мүнөө бии байгаа электростанцинуудые, нүүрһэнэй шахтануудые үргэдхэхэдэнь, дизелиин завод, мүн колхозуудые болон промышленна, хүдөө ажахын барилгануудые бодхоохо-донь Вьетнамай Республикада туһалхаар хараалагдана. 1965 оной июль соо Москвада дахин хэлсээнүүд баталагдаа. Тэрэнэй ёһоор, Советскэ Союз Вьетнамай Демократическа Республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ туһалха, Америкын империалистнуудай эзэрхэг добтолгын урдаһаа эсэргүүсэн, вьетнам арадай хэдэг тэмсэлтэй дашарамдан бии болоһон эрилтэнүүдые хараадаа абажа, ДРВ-гэй бэеэ хамгаалгын шадабаряа бэхижүүлхэдэнь туһа хүргэхэ гэжэ хараалагдана.

Вьетнамай Демократическа Республикада социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхада мэргэжэлтэй кадрнууд хэрэгтэй байгаа. Тиин СССР-эй һургуулинууд энэ республикын хүбүүд басагадта һуралсаха бүхы арга олгоһон байна. 1964 он болотор Советскэ Союз дотор ДРВ-гэй 4,5 мянган студент, аспирантнууд һураа. Тэдэнэй олониинь мэргэжэлтэй болоод нютагаа бусаһан. Мүнөө СССР-эй дээдэ һургуулинуудта Вьетнамай 2000 гаран залуу хүбүүд, басагад һуража байна.

Республикынгаа тогтоһоор 21-дэхи ойе вьетнам арад орёо бэрхэтэй оршон байдалда угтана. Энэ орон хоёр хуби болгогдожо хубаагдаһан зандаа. США 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдые будүүлигээр эбдэжэ, Урда Вьетнамда сэхэ добтолжо ороxoһоо байтагай, ДРВ-гэй бүрин эрхэтэ гүрэнэй урдаһаа эсэргүүсэн, эзэрхэг добтолго хэбэ.

Мүнөө үедэ Америкын империалистнуудай эзэрхэг түримхэй добтолгонь шэнэ шатадаа оронхой. США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд июниин 29-дэ ДРВ-гэй ниислэл—Ханой городой, мүн оронойнь гол шухала порт—Хайфон городой шадар добтолго хэһэн байна.

Урда Вьетнамай патриодуудта эсэргүүсэн, эгээн шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэн 350 мянга шахуу сэрэгшэдтэй арми эльгээгдэнхэй. Америкын эзэмдэгшэд тэндэ химическэ хорото бодосууд болон газуудые үргэнөөр, хэрэглэнэ. «Газар дайдыень шатаан һалгааха» гэдэг тактика хэрэглэн, Америкын эзэмдэгшэд Вьетнамай амгалан зониие алана хюдана, барайгар болон бусад ургамалнуудыень үгы хэнэ, уһа хаадаг түхеэрэлгэнүүдыень һандаргана.

Вьетнамда дайн сэрэг хэхэ зуураа, Америкын империалистнууд «амгалан байдал» тухай, «амгалан ёһоной хэлсээн» тухай худал хуурмаг үгэнүүдээр далда хэнэ. Иимэ худал хуурмаг үгэнүүдээрээ Америкын империалистнууд хэниие шье мэхэдээ оруулжа шадахагүй, харин Эхэ оронойнгоо национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө арюун нангин тэмсэлдэ бодоһон вьетнам арадые үбдэг дээрэнь һүхэрүүлжэ шадахагүй байна. Вьетнамда Америкын эзэмдэгшэдэй шэнэ добтолго хэһэнтэй дашарамдуулан, ДРВ-гэй президент Хо Ши Минэй арад зондо хандажа мэдүүлгэ хэхэдэнь, ДРВ-гэй ажалшад «нэгэ гартаа балта, плуг бэряад, нүгөө гартаа винтовко баряад ябаха» гэһэн лозунгтойгоор ажалай вахтада жагсажа, эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе шан зоригтойгоор хамгаална. Хойто Вьетнамай газар дээрэ Америкын 1300 гаран самолёдууд буудуулжа унагаагдаа.

1965 оной ноябрьһаа эхилжэ 1966 оной март хүрэтэр Урда Вьетнамда дахуул армиин 70 мянга үлүүтэй солдадууд, Америкын 43 мянган солдадууд алуулһан, элдэб түхэлэй 1440 самолёдууд бута сохигдожо унагаагдаһан гү, али гэмтэһэн байна.

Бүхы баатар вьетнам арад орон дотороо үнэн сэхэ эб найрамдалта байдал һэргээн бодхоохо тухайгаа хүсэн найдана. Империалис булимтарагшад түрэл газар дайдыемнай бү доромжолог, Пентагоной буу зэбсэг Вьетнамай газар дээрэһээ холо болгогдог, Вьетнам орон өөрынгөө ажал хэрэгые газаа талын ямаршье хамаархалгагүйгөөр өөрөө шиидхэдэг байг гэжэ вьетнам арад хүсэнэ. Вьетнамда гуримта байдал тогтоохо тухай дурадхалнуудые оруулхадаа, ДРВ-гэй правительство, Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын национальна фронт эгээл иимэ эрилтэнүүдые табиһан байна.

Манай совет арад Вьетнамай патриодуудые эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө баатарлигаар тэмсэхэдэнь бүрин дэмжэнэ. Энэнь Вьетнамда США-гай эзэрхэг түримхэйгээр добтолһон тушаа КПСС-эй XXIII съездын мэдүүлгэ дотор харагдана, мүн Ханой, Хайфоной районуудые Пентагоной авиациин бомбодоһонтой дашарамдуулан, байгша оной июлиин 1-дэ Советскэ правительствын хэһэн мэдүүлгэ дотор, тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин мэдүүлгэ дотор харагдана. Зүүн-Урда Ази дотор США-гай эзэрхэг түримхэй добтолгын гараһантай дашарамдан, манай гүрэнэй засагай дээдэ зургаан Советскэ правительствада иимэ даабари үгэбэ: «Америкын эзэрхэг түримхэй добтолгын урдаһаа үнэн зүб тэмсэл хэхэдэнь, вьетнам арадта туһа хүргэхэ тушаа, бүгэдэ ниитын амгалан тайбан, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тушаа шэнэ хэмжээнүүдые зохёон бэелүүлхэ» гэһэн даабари үгэбэ.

Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой холбоо байгуулха Совет бүлгэмүүдэй холбоон вьетнам арадай баатар тэмсэлые дэмжэлгын хүдэлмэри эмхидхэхэдэ манай орон дотор ехэ шухала үүргэ дүүргэнэ. Энэ хадаа ниитын эгээн олон түлөөлэгшэдтэй зургаан мүн. Тэндэ гадаадын оронуудай арадуудтай хани барисаа тогтоохо советскэ 44 бүлгэмүүд болон һалбаринууд, 13 профессиональна таһагууд хүдэлмэрилнэ. Имагтал энэ жэлэй февральһаа июль хүрэтэр тус бүлгэм 200 гаран суглаа, митингнүүдые үнгэргөө. Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы совет хүнүүд совет-вьетнамай хани барисаанай бүлгэмэй гэшүүд болоо гэхэдэ алдуу болохогүй байна.

Вьетнам арад Америкын эзэрхэг түримхэйнэрэй урдаһаа эсэргүүсэн тэмсэхэ зуураа, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалхаһаа гадна, мүн империализмын, дайн сэрэгэй хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү хэгдэдэг национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ ехэхэн туһа нэмэри оруулна. Эгээл иимэһээ Варшавска договорой гэшүүд—социалис гүрэнүүд политическэ асуудалнуудаар зүбшэлгын комитедэй Бухарестын зүблөөндэ хабаадахадаа, нэгэн һаналтайгаар иигэжэ мэдүүлээ: ДРВ-гэй правительствын гуйгаа һаань, Америкын империализмын эзэрхэг добтолгодо харюу сохилто үгэхэдэнь туһалхын тула Вьетнам руу өөһэдынгөө һаян дуратаниие эльгээхээр бэлэмди.

Вьетнам арад өөрынгөө газар дээрэһээ Америкын эзэрхэг түримхэйнэрые, тэдэнэй зарасанарые һэегүй намнаха гэжэ совет хүнүүд батаар найдана. Вьетнамай эрхэ сүлөөтэй бүрин бүтэн нэгэ орон болохо үдэр заатагүй ерэхэл байха!

Г. КУЛИКОВА,
Гадаадын оронуудтай хани барисаа соёлой холбоо тогтоодог совет бүлгэмүүдэй холбооной таһагые даагша.

Зооцирк хүдэлмэрөө дүүргэбэ

АРЬЯАТАН БОЛОН ҮХИБҮҮД

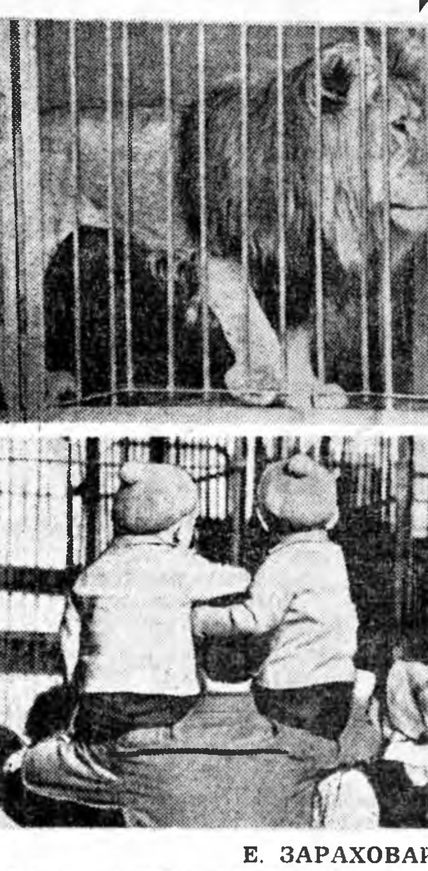

Е. ЗАРАХОВАЙ, Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ҺАЙН ХҮН ҺАНААГААР

Улаан-Үдын хоёрдохи автопаркын 55—10 номертой автобусой жолоошон Семен Константинович Бурдуковский hаяхан Москвагай энергетическэ институдай бүлэг студентнэрые Хоринин аймагай Чисаанын совхозhоо 56-дахи механизированнэ колоннодо ажаллахыеэнь Байгалай эрьедэ асарhан байна.

Жолоошон Бурдуковский тэдэ студентнэрые асаржа буулгаад, бусаха зуураа автобус сооhоо студент Александр Цельникер гэгшын унагаажархиhан паспорт, 135 түхэриг мүнгэ олоо. Тэрэ үдэртөө олоhон юумэеэ эзэндэнь абаашажа үгөө.

Бурдуковскидэ студентнэр баяр баясхалан хүргэбэ.

Г. ОЗОНОВ,
56-дахи мехколонныл хүдэлмэрилэгшэ.

Дансаран ДОРЖИГУТАБАЙ

ЭДИР НАҺАН

Тэрэнгиин hалбараад
хагдаршадаг
Тэрээхэн богони доһогто саг—
Сэсэглэн байнаш тэхэрин
ерээд,
Сэнхирхэн уняар соо нойрhоо
hэреэд.

Энээн шэнгеэр эдир наhам
Эрьен hөөргөө агшан зуура,
Бусадаг байхаа яанаб баhал—
Бүхы наhанайм hайхан зула.

• • •

Шэмээгүйдэ
Сэлеэд үүдэ
Сэбэр агаарта гарахадам,
Намарай hүни
Налагай түни —
Намжаархадана харахадам.
Үдхэн манан
Жүдхэн hунан,
Тужа тойрон сайрана.
Юкта бууса
Юрэ буса —
Таигын үбэртэ дуурана.
Үүлэн доогуур
Үргэhэгүйтөөр
Дүрэн hара hаруултана.
Хөөрхэн хониды
Хөөбэрилhэн Дэмнды
Һануулан, үүлэдые
харуулдана.

Үрмэн хюруу дээр мүр
барлажа,
Үелhэн гансамни холодоол
бэлэйш.
Орхиhон ажалаа намда
захижа
Ороноо хамгаалхаа мордоол
бэлэйш.
Гомдолтой доромни
харьялан урдажа
Горхохон юушьеб шэбэнээл
бэлэй.
Энээхэн мүрөөрөө бусахыш
юрөөжэ
Эндээ хүлеэжэ үлөөл бэлэйб.
Дулаан Харын боорндо
дүтэлжэ,
Дуутаа татахыш соносоол
бэлэйб.

Һүл тайгын hүүдэртэ шэнгэжэ
Һүүлшынхиеэ нюдэндэм
харгдаал бэлэйш.
Бусадтал адлихан түрэлхи
нютагаа
Бусажал ерээгүй аад,
хайратайш даа
Үнгэрhэн сагаймнай тэрээхэн
үглөө
Үрэхэн зүрхэндэм
хадаглаатайл даа.

СОЁЛШОД ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛНО

ХОРИ. Хэжэнгын совхозой партком (секретарь Г. С. Сангадиев) ажахын оршон дээрэхи тосхон нютагуудаар хүдэлдэг соёл болбосоролой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө эмхидхэбэ. Тэндэ отделенинүүдэй партийнэ эхин организацинуудай секретарьнар мүн хабаадалсаба.

Эдэ нүхэр өөрынгөө зүблөөе харуулан ойлгуулха агитаци улам hайжаруулан дэлгэрүүлхэ, социалис мүрысөө эмхидхэхэ, ажалшан зониие культурна талаар эрхимээр хангаха асуудалнуудта зорюулба. Тэдэнэр совхозой нэгэдэхи отделени ошожо, тэндэхи клубай хүдэлмэритэй танилсаба. Тус клубые Галина Ямпилова даадаг юм. Эндэхи уран hайханай кружок hайнаар хүдэлдэг, бригада, гүүртэнүүдээр ходо ябажа, концерт харуулжа, хөөрэлдөө эмхидхэжэ байдаг дүй дүршэлтэй. Клубынь гоёор шэмэглэгдэнхэй. Эдэ бүгэдэ hайн хэрэг клубай соведэй зүб хүтэлбэриhөө эшэ үндэhэтэй.

Удаань зүблөөндэ хабаадагшад 4-дэхи отделени ерэбэ. Тэндэхи партийна эхин организациин секретарь Х. Р. Жамсаранов, Иннокентьевскэ тосхоной hалиин гүүртын агитатор Надежда Кондратьева гэгшэд улад олоной дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг дүршэл тушаагаа хэлэбэ.

Хэжэнгын соёлшод таряа хурялгын, өвсэ хуряалгын hо гүрэндэ тушаалгын үедэ ажалшадые культурна талаар хангаха хэмжээ ябуулганууд тодорхойлбо.

Д. САНЖИЕВ.

ФУТБОЛ

АИЛШАД ИЛАБА

Энэ үнгэрhэн субботын үдэр Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой ногоон талмай дээрэ Ангарск — Улаан-Үдэ городуудай ахамад футболистнуудай командануул уулзаба. Эдэ командануул нигэжэ хоорондоо уулзажа мүрысэдэг заншалтай болоhоор гурбадахяа наадаба. Эдэ хоёр командануудай түрүүшын уулзалгануудай дүнгые хэлэбэл, тон тэнсүү наадаhан: нэгэ-нэгэ илалтатай, нэгэ удаа тэнсэhэн юм.

Мүрысөөнэй судья Будниковай дохёогоор наадан эхилжэ, 27 минутын үнгэрөөд байхада, Улаан-Үдын командын добтологшо Валентин Романов айлшадай тала руу командаяа шадамар бэрхээр дабшуулан орожо, түрүүшын бүмбэгэ айлшадай воротада оруулаа. Тингэжэ 1:0 тоотойгоор илалта туйлаhан манайхид түрүүшын тайм дүүргээ.

Забhарлалгын hүүлээр ангарскынхид манайхидhаа hураггүй hайнаар наадажа эхилбэд. Арба минутын хүсэд үнгэрөөгүй байхада улаан-үдынхидэй ворота руу хоёр удаа бүмбэгэ сохигдожо, ангарскынхид 2:1 гэhэн тоотойгоор илабад. Теэд Улаан-Үдын футболистнууд баhал хоротойхоноор наадажа эхилбэд. Бүмбэгэ Ангарскын командын воротагай дэргэдэ асарагдажа, уданшьегүй айлшадай ворота руу үшөө нэгэ бүмбэгэ сүмэрэн оробо. Тоо 2:2 болобо.

Нааданай дүүрэтэр табан минуташье хүрэхэгүй охорхон сагай үлөөд байхада, манайхинай вратарь Жестков таарахагүй ябадал гаргажа, hуурнhaa зайлаhанииень hамбаашалан, Анатолий Соколовой сэхэ сохиhон бүмбэгэ hаадгүй улаан-үдынхидэймнай ворота руу шургашоо. Тингэжэ дүнгэй тоо 3:2 болон, айлшадай илалтаар нааданай түгэсхэлэй дохёо үгтэбэ. Ахмад футболистнуудай удаадахи уулзалгада улаан-үдынхиднай ангарайхидтаа айлшалха юм.

Н. ИВАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ангарскын футболистнуудай ворота.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ ЗҮБХИС БҮХЭНҺӨӨ

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

Ханойдо хэлсээнүүд хэгдээ

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-дэ айлшаар ошоhон Франциин Ажалай бүгэдэниитын конфедерациин делегаци Вьетнамай Демократическа Республикын профсоюзна хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хэлсээнүүдые хэбэ. ВИА агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, хоёр ороной хүдэлмэришэд болон профсоюзай эмхинүүдэй хоорондын хани холбоое бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ тухай асуудалнуудаар хоёр талынхид hанал бодолоо зүбшэн хэлсээ. Американска эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодоhон вьетнам арадай тэмсэл дэмжэхэ хүдэлөөе саашадань улам үргэдхэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа.

Корейн залуушуулай буруушаал

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Урда Корейн хүтhэнэй сэрэгүүдые Урда Вьетнам худар нэмээжэ эльгээхэ гэhые буруушааhан хүдэлөөн Урда Корейдэ улам үргэдэн дэлгэржэ байна. Сеулай хархис энэ намартаа 20 мянган хүнhөө бүридэhэн, «Сагаан морин» гэжэ нэрэтэй сэрэгэй соединение Урда Вьетнам эльгээхээр түсэбдэнхэй. Августын 27-до Пхеньян хотын зунай театр соо ехэ митинг болобо. Энээндэ хабаадаhан нииcлэл хотын 20 мянган хүбүүд, басагад Урда Корейн солдадуудые Урда Вьетнам худар нэмээжэ эльгээхэ гэhэн Сеулай засагаархидай шиидхэбэриие эрид буруушааба. Митинг дээрэ Корейн ажалша социалис залуушуулай холбооной, hурагшад, хүдэлмэришэд болон хүдөө залуушуулай түлөөлэгшэд үгэ хэлээ. Урда Вьетнам тээшэ Урда Корейн солдадуудые эльгээхэ ябадал болюулгахын түлөө, Пак Чжон Хи гэгшын фашис дарлалтада эсэргүү, демократическа эрхэ ба сүлөө туйлахын түлөө эрид тэмсэл эмхидхэн дэлгэрүүлхыень Урда Корейн залуушуулые митингдэ хабаадагшад уряалба.

Нигеридэ болоhон зүблөөнүүд тухай

ЛОНДОН. (ТАСС). Ойрын хэдэн хоногой турша соо Нигеридэ федерациин түхэлтэй засаг захиргаа hэргээhэн декрет хуули тунхаглагдахань гэнэ.

Нигериин сэрэгэй правительствын тунхаглаhан мэдүүлгэ дотор нигэжэ хэлэгдэнэ: эндэхи 4 провинциин сэрэгэй губернаторнууд Нигериин ниислэлдэ августын 27-до болоhон гүйсэдхэхы комитедэй түрүүшын заседанида хабаадаагүй. Юундэб гэхэдэ, энэнь Лаостохи элдэб министерствэнүүдэй ажал хэрэгүүдтэ зорюулагдаhан байгаа. Сэрэгэй губернаторнууд гүйсэдхэхы соведэй гэшүүд зандаа үлэнхэй.

ЛАГОС. (ТАСС). Нигериин элдэб провинцинуудта зүблөөнүүд зарлагдаад, Нигериин гүрэнэй байгуулалтын саашанхи түхэл маяг тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Үсэгэлдэр хойто провинциин захиргаанай түб хотодо угсаатадай вождьнор ба эмирнүүдэй конференци нээгдээ. Энэнь оронойнгоо гүрэнэй байгуулалтын саашанхи түхэл маяг тухай асуудалаар hанал бодолоо зүбшэлэн тодорхойлхо ёhотой юм ха.

Эрхардые тушаалhaa гаргаха эрилтэ табигдана

БОНН. (ТАСС). Баруун Германиин засаг баригша ХДС гэжэ партиhаа hунгагдаhан Бундестагай депутат — Бонной правительствын министр байhан Вюрмелинг гэгшэ ФРГ-гэй канцлер Эрхардые тушаалhaaнь гаргаха эрилтэ табиба. ХДС-тэ байдаг «Рейнишер Меркур» гэдэг неделиин бүриин газетын hүүлшын номерто тунхаглуулhан статья доторoo нигэжэ мэдүүлбэ: «Бүхы талынхидта таарамжатай байхаар шэнэ кандидатурые канцлерай тушаалда дэбжүүлхэ гэшэ ХДС-эй президиумэй ба парламентска фракциин тон шухала зорилго болоно. Бундестагай олохон депутадуудтай, ХДС партиин бусад ажал ябуулагшадтай хөөрэлдэхэдөө, «канцлерай тушаалда орожо шадахаар» хүнтэй ушараагүйб гэжэ Вюрмелинг онсолон тэмдэглэбэ.

ХДС-эй «Юнге Унион» гэжэ залуушуулай эмхиин түрүүлэгшэ Клепш мүн лэ Бонной правительствые хубилган эмхидхэхэ эрилтэ табяа.

Вюрмелингын, Клепшэй ба ХДС-эй бусад түлөөлэгшэдэй хэлэhэн үгэнүүдhээ харахада, Баруун Германиин засаг баригша парти дотор горитой зүришэлдөөнэй боложо байhые гэршэлнэ. Орон дотор тохёолдоhон экономическа ехэ бэрхэшээлнүүдые мүнөөнэй кабинедэй зайсуулжа шадахагүй байhан ябадалhaa, сэрэгэй хүтэлбэридэ тохёолдоhон зүришэлдөөнhөө, политическэ арсалдаануудай таhалгаряагүй боложо байhан ушарhаа уламжалан, христианско-демократическа союз доторшье Эрхардай правительствада дурагүйтэлгэ бүри ехэ болоо.

Контрреволюционернүүдые элсүүлнэ

ГАВАНА. (ТАСС). Никарагуагай национальна гвардиин ахамад командалагша Анастасио Сомосо гэгшэ Кубада эсэргүү хорото ябуулгануудтаа хэрэглэхын тула Кубын контрреволюционернүүдые элсүүлэн суглуулна. Пренса Латина агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Куба худар добтолхо хүлhэншэдые бэлдэдэг бааза Никарагуагай территори дээрэ тогтоогдонхой. Эдэ баазанууд худар американска зэбсэг олоор абаашагдана.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаhанда: КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь нүхэр Малыгинай «Т... ряа хуряалга түргөөр, поточ... аргаар...» гэhэн статья; «Р... публикын hонин» гэhэн инф... мацинуудай, суглуулбари; Б... ряадай республикын нютаг... промышленностиин түрүүш... лые орден, медальнуудаар ш... наха тухай СССР-эй Верхо... Соведэй Президиумэй Ук... «Республикын түрүүшын со... хоз» гэhэн АПН-эй фотооче...

Хоёрдохи хуудаhанда: Про... гандистнууд болон агитатор... дай үүргэ тухай партиин Ула... Үдын горкомой хүдэлмэрилэ... Д. Шагдуровай бэшэhэн стат... ВОИР-рай областной совет... түрүүлэгшэ нүхэр Мальцев... бэшэhэн уралан нарижуула... дай хүдэлмэри тухай статья; ... гсной үрэhэ суглуулха арга... хай мэргэжэлтын зүбшэл.

Гурбадахи хуудаhанда: У... хоорондын байдалаар дэлх... олон оронуудhaa абтаhан ТАС... ай мэдээсэлнүүд; СССР-эй ... даадын хэрэгүүдэй министе... вын мэдүүлгэ болон бусад ма... риал толилогдобо.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Га... тэ, журнал захиха шэнэ гүр... тухай нүхэр Дугаровай стат...

УЛАСХООРОНДЫН шэнжэлэл

Хорото шолмосой хоёр нюур

Дайн сэрэгтэ эсэргүү hанал бодолой орон доторнь улам ехээр дэлгэрэлгые США-гай засаг баригша бүлэгүүдэй hаатуулха улам бэрхэтэй болежо байна. Зүүн-Урда Азидахи американска эзэрхэг түримхэй ябуулга буруушааhан хүдэлөөндэ хабаадагшадые хэhээхэ мүрдэхын тула hапаашалан бэлдэгдэжэ байгаа бүдүүлиг хархис шэнэ хэмжээнүүд эндэхи оршон байдалые гэршэлнэ. Вьетнамда эсэргүү зэбсэгтэ булимтаралга буруушаадаг тэмсэлшэдые айлгаха зорилготой хуулиим проект ойрын үдэрнүүдтэ США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын комисси hаяхан hайшааба. Тиимэ хүнүүдые хэрзэгы шэрүүнээр хэhээхэ: правительствын сэрэгэй хэмжээнүүдтэ ямарааршье эсэргүүсэhэнэй түлөө 10 жэлээр түрмэдэ хааха, 10 мянган доллар яла түлүүлхэ гэжэ дурадхана. Эзэрхэг түримхэй ябуулгаhаа хохидогшодто туhалхаар—Урда Вьетнамай патриодуудта зорюулан мүнгэ суглуулха гү, али шуhаяа үгэхөөр бэлэн байhан американецуудые бүри шангаар хэhээхэ хэмжээнүүд хараалагдана. Тэдэниие 20 жэлээр түрмэдэ хааха гү, 20 мянган доллар яла тохохобди гэнэ.

Тиимэhээ, Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа улам үргэдхэхэ, Холбоото Штадуудай хүн зониие бүри ехээр айлгаха занаха гэhэн хоёр янзын ябуулга нэгэн доро бэелүүлэгдэнэ.

Америкэдэ харша ябуулга мүрдэхэ комисси гэдэгынь ходоhоо США-гай империалис хархис этэгээдүүдэй гарта байдаг хэhээлгэ мүрдэлгын зэбсэг болоно. Тэрэ комиссида элдэбын нойто мунсануудые, алуурша зэрлиг этэгээдүүдые оруулдаг байhаниинь ойлгосотой. Тус комиссиие үлэмжэ хархис, негрнүүдые хюдадаг этэгээд (Миссисипи штадhaa) Ренкин гэгшэ энэнэй урда тээ толгойлдог байhан. Тэрэнэй зэргэдэ эдилгэшэн, эдэбхитэй куклуксклановец Томас хүдэлмэрилдэг байгаа. Түрүү үзэл бодолтой ажал ябуулагшадые — коммунистнууд, профсоюзуудай эдэбхитэд, залуушуулай ба эхэнэрнүүдэй эмхиин түлөөлэгшэд, томоотой уран зохёолшод, уран зураашад артистнуудые «шалгахын», тодорхойлон хэлэбэл: мүшхэхэ мүрдэхын тула тэрэ комиссидаа хүсөөр абаашадаг гуримтай. Дурсагдагша комисси демократическа сүлөөе дараха hэдэлгэ гарган, коммунизмтай тэмсэнэбди гэhэн шалтаг баридаг юм. Хэдэхэн жэлэй урда тээ энэ комисси «коммунис фронтдо» хабаатай США-гай ниитын 625 эмхиин список тунхаглаа бэлэй.

Шекспир «коммунис hүйдхэлэй хэдэг байгаагүй юм hаа гү» гэhэн асуудал тэрэ комиссиин заседани дээрэ нэгэтэ гараhан гэдэг. Шекспирэй зүжэгүүдые табидаг Джозеф Пэппегэй «хэрэг» тухай хэлэгдэhэн байгаа. Искусствада демократ ёhoop хандадаг дээрэhээ тус комиссиие «hонирхуулhан» байгаа хаш. Үшөө нэгэ ондоо ушарые абаад үзэе. Табяад оной үеэр энэ уршагта комиссиие толгойлдог байhан, конгрессмен Вуд гэгшэ США-дахи hуралсалай хэрэг үргэдхэхэ, hайжаруулха эрилтэ табигшадые али болохоор мүрдөө hэн. Вуд тиихэдэ нигэжэ хэлэhэн юм гэдэг: «Эрдэм мэргэжэл гээшэ коммунис, социалис нүлөөнэй эшэ нүхэсэл болоно». Тиимэл ушарhaa эрдэм мэргэжэл хэрэггүй гэhэн бололтой!

Нэгэ бага хожомшог граждан архын түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшад, залуушуулай бүхэдэлхэйн фестивальнуудта ошоhон хүбүүд болон басагад, арадай засагта Куба ошожо үзэhэн залуу студентнэр мүнөөхи комиссида мүшхүүлээ hэн.

Мүнөөнэй шэнэ хуули гаргаха бэлэдхэл тон яаралтайгаар, бүдүүлигээр хэгдэhэн байна. Дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадагшадые бусадта жэшээ болохоор сүүдлэхэ гэжэ hанаашалба. Тиигэбэл дайн сэрэгээр жүрөөдэхэ ябадал үүдхэхэ, «патриотизмын» долги сасаргаха, Вашингтоной хархис хараа бодолые дэмжүүлхэ бэзэбди гэжэ багсааhан байгаа. Теэд, тэрэ hанаашалгань буруу hүрэшоо. Дайн сэрэгые буруушаадаг хүдэлөөндэ хабаадаhан 11 хүниие комиссиин дуудаhан ябадал, тэдэниие мүшхэhэн ушар байдал США-да, мүн бусад бүхы оронууд дотор ехэ зэбүүрхэл үүсхээ. Энэ мүрдэлгын хэгдэhэн түлөөлэгшэдэй палатын байшангые полициин олон сагдаанар хүреэлэн hахиха баатай болоо. Гэмнэгдэгшэдые дэмжэhэн митингнүүд үнгэргэгдөө. США-гай дээдэ hургуулинуудай хэдэн зуун профессорнүүд комиссиин ябуулгые «үгын ба эмхинүүдэй сүлөө хангахаар найдуулдаг конституциин гурим эбдэhэн ябадал» гэжэ нэрлэбэ. Шүүмжэлэгшэдые дуугай болгохо, али бүхы эсэргүү ябуулга үгы хэхэ гэhэн правительствын бүдүүлиг hэдэлгэ мүн гэжэ энэ ябуулгыень олониитын эмхинүүд элишэлэн буруушаагаа. «Американска правительствын хэжэ байгаа дайе нигэжэ буруушаан шүүмжэлhэн ушар Америкын түүхэдэ хэзээшье байгаагүй юм», — гэжэ Пенсильванида хэблэгдэн гарадаг «Газетт энд Дели» бэшэнэ.

Америкэдэ харша ябуулга мүрдэхэ комиссиин заседанинууд хуули бусаар аашалалгын, хүсэ хэрэглэлгын оршон байдалда үнгэрөө. Эдэ заседанинуудынь дундада зуунай үеын сүүдые hануулна гэжэ «Нью-Йорк Пост» тэмдэглэбэ. Гэмнэгдэгшэдые талархан дэмжэhэн юрын хүнүүдhээ гадна, мүн гэмнэгдэгшэдые үмэглэн хамгаалха ёhотой адвокадуудыешье полицинхид зал сооhоо намнан гаргаhан байна. Хэдэхэн үдэрэй турша да 50 шахуу хүн баригдажа хаагдаа. Дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадаhан студентнэр дуудагдажа ерээд байхадаа, эрэлхэг зоригтойгоор мүшхэбэрөө үгэбэ. Эдэнэр «сүүдлүүлхээ байhан хүнүүд» бэшэ, харин США-гай правительствын эзэрхэг хархис политикые гэмнэгшэд боложо үгэ хэлээ.

Иимэ оршон байдалда мүшхэбэрилжэ үргэжэлхын аргагүй болоhон байна. «Энэ спектакль конгрессто hайн юумэ хэхэгүй даа» гэжэ хархис сенатор Дирксеншье мэдүүлхэ баатай болоо. Мүн баhа Америкэдэ харша ябуулга мүрдэхэ комиссиин түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ, конгрессмен Пул (Техас штат) дүрбэн үдэр заседани хэhэнэй hүүлээр «шалгалтаяа» дары болиулха ушартай болобо.

Хэдэн хоногой үнгэрөөд байхада, тэрэ комисси өөрынгөө уридшалан бэлдэhэн, хархис хуули hанамжалан дурадхаа. США-гай гадаадын эзэрхэг түримхэй политика, дотоодын хархис политика —хорото шолмосой хоёр нюурынь болоно.

Урда Родезиин хархисуудтай үгэсэлгэ

Англиин правительствын Смидэй хархис засагай түлөөлэгшэдэй хоорондын тоогооро гурбадахи хэлсээн августын 22-то Урда Родезиин захиргаанай түб — Солсбери хотодо эхилээд, августын 25-да гэнтэ тарашоо. Смидэй ёhо гуримые хуулита болгохо зорилготой колонизаторнуудай үгэсэлгэ хэгдэхээр бэлдэгдэнэ.

Расистнуудай зоргоороо аашалхада дураа гутаhан дэлхэйн улад зоной hанал бодолые намдуулхын тула Англиин правительствын сонсхоhон экономическа хорюулай политика буруу hүрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ хорюулай хэмжээнүүдhээнь ямаршье үрэ гараагүй. Урда Родезидэ гадаадын монополинуудай туhаламжаар промышленна барилганууд хэгдэжэл байна.

Англиин hууриие эзэлхэ гэжэ оролдоhон Баруун Германи Урда Родезитэй худалдаа наймаа ехээр хэдэг болоо. Урда Родезиhээ ФРГ-гэй худалдан абадаг зүйлнүүд 1966 оной тэнгhээ урагша 70 миллион шахуу маркын, харин тиишэ абаашажа худалдадаг эд бараануудынь оройдоо 19 миллион маркын хэмжээтэй болоhон байгаа. Тиин, Урда Родези шухала товарнуудые, нэрлэн хэлэбэл: нефть худалдан абаха алта мүнгэтэй болоо. Хорюул буруушаалай хэгдэбэшье, Урда-Африкын Республикаар, Мозамбик гэдэг Португалиин колонёор дамжуулагдан нефтьпродуктнууд Урда Родези худар таhалгаряагүй абаашагдана. Гэхэтэй хамта мүн ондоошье шухала эд товарнууд Урда Родези худар зөөгдэнэ. Орон доторхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахынь тула хархис этэгээдүүдтэ тон шухала буу зэбсэгүүд, Америкэдэ, Баруун Германида бүтээгдэhэн зэбсэгүүд, абаашагдажал байдаг.

Эндэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хэды ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарбашье, улам үргэдэн дэлгэржэ байнхай. Бэрхэшээлнүүдэйнь нэгэн юуб гэхэдэ, Зембабвын арадай ашаг эрилтые үндэhэ болгодог африканска хоёр партиин хоорондо арсалдаанууд гараhан байна. Смидэй бүлэгөөрхид колониально-фашис диктатурын ёhо гурим тогтоогоо. Орон доторынь шүүмжэл мүрдэгдэнэ, шанга цензура тогтоогдоо. Африканецуудые таhалгаряагүй сүүдлэнэ.

Хархис зонхилогшо Смит империалис бүлэгүүдэй дэмжэдэгые мэдээд, убай hэнгэргүйгөөр аашалдаг болонхой. Американска түримхэйшүүлдэ туhалхын тула Урда Родезиин сэрэгүүдые Вьетнам худар эльгээхэмнай гэхэ хүрэтэрөө гудамбаарба. Энэ дурадхал американска засагай газарайхидые зарим тэды аягүйрхүүлээ, гэбэшье зарим тушаалтадые хүхеэгөө.

Смидэй ёhо гурим Африкын шэнэ гүрэнүүдтэ ехэ аюул тохёолдуулна. Урда Родезидэ «бэеэ даанги байдалай» соносхогдоhонhoo хойшо Африкадахи колонизаторнуудай хорото ябуулгын ехээр hүжэрhэниинь тушаан болоhон ябадал бэшэ. Энээнhээ уламжалан, Африкын хэдэ хэдэн оронуудта сэрэгэй урбалтанууд болоо.

Сентябриин ехээр Британиин холбоото оронуудай сессиин Лондондо болохоёо байhые, Урда Родези тухай асуудалай тэндэ дахин гарахаяа байhые хараада абаад, Англи мүнөө элдэб эсын оно мүр бэдэрнэ. Хэрбээ үрэтэй хэмжээнүүдые Англиин зүгhөө абаагүй hаань — холбоото оронуудай зэргэhээ гарахамнай гэжэ Замби, Танзани тугшаруулна. Англиин баримталдаг эбсэлгын политика ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ, Африкын нэгэдэлэй эмхи гэшүүн гүрэнүүд ба правительствануудай толгойлогшонорой ноябрь соо болохо сесси дээрэ эрид буруушаагдаха янзатай.

Смидэй правительствые абарха, бэхижүүлхэ hэдэлгэ гарган, колонизаторнууд элдэб оно мүр бэдэрнэ. Тиигэбэшье hаань, Зимбабвын арад зон өөрынгөө шиидхэхы үгэ үшөө хэлээдүй. Тэндэхи национально-сүлөөрэлгын тэмсэл Африкын аха дүү арадуудай, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалта хүсэнүүдэй, тэрэ тоодо Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай, дэмжэлгые түшэг болгоно.

И. ЛАПИЦКИЙ,
Е. ЕГОРОВ,
(ТАСС).

САГАЙ УЛАРИЛ...

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhoop республика до... най хура бороогүй байха. Ба... хойноhoo hулаханаар hалхилха... —22 градус дулаан, Улаан-Ү... hүниндөө 3—5, үдэртөө 18—... градус дулаан байха.

Августын 31, сентябриин 1... үдэрнүүдтэ республика дото... хура бороо балай орохогүй. Р... публикын хойто аймагуудаар... ниндөө 2 градус хүтэнhөө 3 гр... хүрэтэр дулаан, бусад аймагу... hүниндөө 3—8, үдэртөө 18—... градус дулаан байхаар хүлээгд...

Редактор Ц. О. ОЧИРО...

„БУРЯАД ҮНЭН“

(4-дэхи нюур
1966 оной августын 30).

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03695. Зак. № 322.